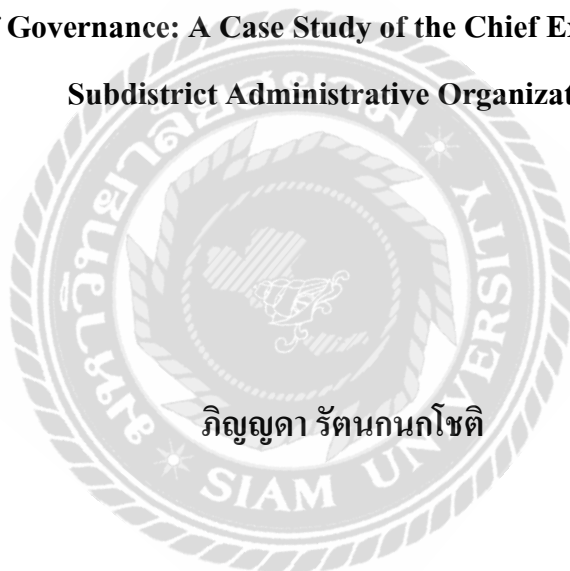

ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการ
ปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

**The Public Needs for an Ideal Leader in Alignment with the Ethical and Moral
Principles of Governance: A Case Study of the Chief Executive of Smaphlue
Subdistrict Administrative Organization**

ภิญญดา รัตนกนกโชติ

สารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
พุทธศักราช 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

เรื่อง (ภาษาไทย)

ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก
คุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วน
ตำบลสมอพลือ

เรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

The Public Needs for an Ideal Leader in Alignment with the
Ethical and Moral Principles of Governance: A Case Study of
the Chief Executive of Smaphlue Subdistrict Administrative
Organization

นามผู้วิจัย (ภาษาไทย)

ปิญญดา รัตนกนกโชติ

(ภาษาอังกฤษ)

Pinyada Rattananokhot

รหัสประจำตัวนักศึกษา

6717900006

สาขา

การปกครอง

คณะ

บัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์

ปีการศึกษา

2568

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากบัณฑิตวิทยาลัยสาขารัฐศาสตร์แล้ว

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จิตาภา จิรศิริกุล)

เมื่อวันที่ 26 / 9 / 2025

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐศาสตร์

เมื่อวันที่ 26 / 9 / 2025

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม
จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

โดย : ภิญญาดา รัตนกนกโชติ

ชื่อปริญญา : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวนักศึกษา :
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภา จิตศิริกุล)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง การวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 345 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ผู้สูงอายุและวัยกลางคนตอนปลาย มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายถึงระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมและธุรกิจส่วนตัว มีรายได้ปานกลาง และมีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่มาเป็นเวลานานเกิน 30 ปี ซึ่งสะท้อนถึงความมั่นคงและความผูกพันกับพื้นที่ ในการศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองพบว่า การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านจริยธรรมทางการเมืองที่อยู่ในระดับสูงที่สุด ขณะที่ด้านหลักธรรมาภิบาลประชาชนยังมีความเข้าใจในหลักนิติธรรมต่ำกว่าด้านอื่น ส่วนการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยประชาชนให้ความสนใจและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ดี แต่ยังขาดประสบการณ์เชิงปฏิบัติในการมีส่วนร่วมโดยตรงกับองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติ พบว่า ประชาชนคาดหวังให้ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรมสูง มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล และมีทักษะด้านการบริหารจัดการอย่างมี

ประสิทธิภาพ การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และระยะเวลาอยู่อาศัยไม่มีผลต่อความต้องการผู้นำ ยกเว้นอาชีพที่มีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ขณะเดียวกัน ระดับการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรม และปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการที่แตกต่างกัน โดยประชาชนที่มีการรับรู้สูงและมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก จะต้องการให้ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารจัดการสูงกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ภาวะผู้นำ และหลักธรรมาภิบาลในระดับท้องถิ่น อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหาร และการพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ผู้นำในอุดมคติ, จริยธรรมการปกครอง, ตำบลสมอพลือ, นายกองค้การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

Title : The Public Needs for an Ideal Leader in Alignment with the Ethical and Moral Principles of Governance: A Case Study of the Chief Executive of Smaphlue Subdistrict Administrative Organization

By : Pinyada Rattanakanokchot

Degree : Master's of Political Science (Government)

Major : Government

Advisor :

(Assistant Professor Dr. Jidapa Thirasirikul)

The objectives of this research were (1) to study the needs of citizens for an ideal leader based on the principles of moral and ethical governance in the case of the Chief Executive of Smaphlue Subdistrict Administrative Organization; (2) to compare the needs of citizens classified by personal factors; and (3) to propose guidelines for the development model of the ideal leader in accordance with the ethical and moral principles of governance. This study employed a quantitative research method with a sample of 345 respondents. The research instrument was a questionnaire, and data were analyzed using frequency, percentage, Mean, Standard Deviation, t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), and Scheffé's post hoc test.

Findings revealed that most respondents were female, elderly and late middle-aged, with education ranging from upper secondary to bachelor's degree, engaged mainly in agriculture and private business, and had long-term settlement in the community. Overall perception of the ethical and moral principles of governance was high, particularly political ethics at the highest level, while understanding of the rule of law was relatively lower. Political participation was at a high level resulting from interest and grid access to information, although direct involvement with the local administration remained limited. The public strongly needed leaders to demonstrate high morality and ethics, effective leadership, adherence to good governance, and strong managerial skills. Personal factors including gender, age, education, income, and duration of residence did not significantly affect expectations, except for occupation. Moreover, higher levels of moral-ethical perception and political participation were associated with greater needs of leadership qualities.

The results underscore the importance of fostering morality, ethics, leadership, and good governance at the local level to enhance administrative quality and promote sustainable community development.

Keywords: ideal leader, ethical and moral principles, Smaphlue Subdistrict, chief executive

Sumrit

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างสูงจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตภา ภิรศิริกุล อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยของข้าพเจ้า และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างยิ่ง ผู้วิจัยตระหนักถึงความตั้งใจจริงและความทุ่มเทของอาจารย์ และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครอบครัวของข้าพเจ้า ที่ได้ให้กำลังใจและส่งเสริมสนับสนุนทางด้านกำลังใจทั้งในทางการศึกษาเล่าเรียนของข้าพเจ้าจนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ให้ข้อมูลและเสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามและข้อมูลรายละเอียดแก่สารนิพนธ์เล่มนี้ของข้าพเจ้าจนเสร็จสมบูรณ์ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ข้าพเจ้าขอมอบเป็นเครื่องบูชาบุญการีบูรพาจารย์ และผู้ที่มีอุปการคุณทุกท่านที่มีส่วนส่งเสริมให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า งานวิจัยนี้จะมีประโยชน์ต่อบุคคลากรทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ทางด้านความรู้ และการพัฒนาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ เป็นองค์ความรู้หนึ่งที่จะสร้างให้เกิดงานวิจัยอื่น ๆ ต่อไป ในภายภาคหน้า

ภิญญดา รัตนกนกโชติ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
ABSTRACT.....	(ค)
กิตติกรรมประกาศ.....	(จ)
สารบัญ.....	(ฉ)
สารบัญรูปภาพ.....	(ช)
สารบัญตาราง.....	(ณ)
บทที่ 1 บทนำ	

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 คำถามการวิจัย	3
1.4 วิธีการศึกษา.....	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
1.6 นิยามคำศัพท์.....	4

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำในอุดมคติ.....	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ.....	8
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง.....	10
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย.....	17
2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	19
2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง.....	23
2.7 ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี....	25
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	32
2.10 นิยามปฏิบัติการ.....	33
2.11 สมมุติฐานการวิจัย.....	34

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	36

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3.3 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ.....	37
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	38
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี.....	40
4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง.....	44
4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง.....	48
4.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง.....	52
4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก คุณธรรม จริยธรรมการปกครอง.....	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย	
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	65
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	68
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	73
ภาคผนวก.....	78
- ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	79
- ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	88

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	33
-----	-------------------------	----

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 จำนวนประชากร.....	26
4.1 จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี.....	41
4.2 ผลการวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม.....	44
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล.....	45
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ..	46
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง.....	47
4.6 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม.....	48
4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	49
4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร.....	49
4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านความสนใจกิจการบ้านเมือง.....	50
4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	51

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.11 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม.....	53
4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักคุณธรรม.....	54
4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักธรรมาภิบาล.....	55
4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านภาวะผู้นำ.....	56
4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ.....	57
4.16 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามเพศ.....	58
4.17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามอายุ.....	59
4.18 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา.....	59
4.19 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามอาชีพ.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.20	ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	61
4.21	ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสมอพลี.....	62
4.22	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี.....	63
4.23	ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน.....	64

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมเกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของมนุษย์ เริ่มจากการรวมกลุ่มเป็นครอบครัว ชุมชน สังคม หรือองค์กร ด้วยเหตุนี้ จึงต้องมีบุคคลที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นตัวแทนในการดำเนินงานหรือกิจกรรมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ อาจกล่าวได้ว่า “ผู้นำ” เป็นกุญแจดอกสำคัญในการปรับเปลี่ยนของทุก ๆ สังคม เนื่องจากเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม ทั้งในด้านการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ให้ชุมชน แต่ในบางครั้ง ก็อาจเป็นขวากหนามของความเจริญก้าวหน้าได้เช่นกัน เพราะผู้นำเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายในการบริหารและจัดการสังคมนั้น ๆ เช่น การศึกษา การบริการสังคม วัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น และเป็นส่วนสำคัญในการผลักดันให้นโยบายต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นได้จริงในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ผู้นำชุมชน” ที่สังกัดอยู่กับหน่วยงานภาครัฐ อย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นันทิยา ดวงกุ่มเมศ, ออนไลน์)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ หน่วยงานปกครองในระบอบประชาธิปไตยตามหลักการกระจายอำนาจที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีจำนวนทั้งสิ้น 7,852 แห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562, ออนไลน์) โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง เรียกว่า การเลือกตั้งโดยตรงหรือโดยอ้อมตามลำดับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจอิสระในการบริหารจากรัฐได้ในระดับหนึ่งตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนด การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ส่วนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อม สภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นแทนประชาชนในท้องถิ่น โดยมีหน้าที่สำคัญคือการดำเนินกิจกรรมหรือให้บริการสาธารณะตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ และสรุปสาระสำคัญมาตรฐานการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิต ด้านการจัดระเบียบชุมชน สังคม และรักษาความสงบ และด้านการลงทุน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, ออนไลน์) ทั้งนี้ก็เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน เกิดความสะดวกรวดเร็ว จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่น มีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น แต่ในทางปฏิบัติ การ

ดำเนินงานในชุมชนต่าง ๆ มักเผชิญกับปัญหาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยังไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของประชาชน รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น นอกจากนี้ การบริการสาธารณะยังมีลักษณะที่ไม่เหมาะสม อันเป็นผลจากการให้บริการสาธารณะที่ไม่ครบถ้วนทุกด้านและทั่วถึงประชาชนทุกกลุ่ม เช่น เน้นประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มและละเลยประโยชน์ของประชาชนบางกลุ่ม ขาดการลำดับความสำคัญในการจัดบริการสาธารณะที่ควรมีการเตรียมการล่วงหน้าหรือควรมีการพิจารณาถึงความจำเป็นเร่งด่วน ทำให้การจัดบริการสาธารณะขาดคุณภาพ ขาดความชัดเจน ขาดความเป็นธรรมและไม่เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงของท้องถิ่น (สันต์ชัย รัตนขวัญ, 2559)

ดังนั้น “ผู้นำ” จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกิจกรรมหรือการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการทำภารกิจให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ โดยผู้นำต้องมีวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำ สามารถเข้าประชาชนได้ทุกพื้นที่และทุกภาคส่วนของชุมชน จึงจะทราบถึงปัญหาได้อย่างแท้จริง และสามารถนำมาวางแผนพัฒนาและแผนการดำเนินการได้อย่างเป็นระบบ (นันทิยา ดวงกุ่มเมศ, ออนไลน์) โดยพื้นที่ที่สนใจศึกษาในครั้งนี้ คือ ตำบลสมอพลี เป็นพื้นที่หนึ่งในอำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีลักษณะสำคัญที่เชื่อมโยงกับลักษณะภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งนับว่าที่นี่เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพอย่างมาก ทั้งในแง่ของศักยภาพด้านสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากชาวบ้านในตำบลสมอพลี มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการรวมกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี หรือเยาวชน ซึ่งเป็นฐานรากที่ดีในการทำกิจกรรมชุมชน ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ตำบลสมอพลีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมกับการเกษตร เช่น ที่ราบลุ่มและมีแหล่งน้ำเพียงพอ ซึ่งส่งผลต่อการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ ความใกล้ชิดกับตัวเมืองเพชรบุรี ทำให้ตำบลมีศักยภาพในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหรือระบบคมนาคมที่เชื่อมโยงกับพื้นที่สำคัญอื่น ๆ เป็นต้น (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี, 2567, ออนไลน์)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับ “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี” เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมในการปกครองและปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นผู้นำ รวมไปถึงการนำข้อมูลจากการวิจัยนี้มาใช้เป็นแนวทางปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการบริการสาธารณะ อันจะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนในพื้นที่ให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครอง

1.3 คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือแตกต่างกันหรือไม่
2. ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองการปกครองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่แตกต่างกันหรือไม่
3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่แตกต่างกันหรือไม่

1.4 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ” ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความต้องการ

ผู้นำในอุดมคติโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุมตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน (2) การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง และ (3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล ด้านภาวะผู้นำ และด้านการบริหารจัดการ

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,493 คน (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2567) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณของ Yamana (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ 345 คน

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง
2. ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง
3. สามารถนำผลการศึกษาที่ได้รับไปใช้เป็นแนวทางเพื่อพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

1.6 นิยามศัพท์

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ที่จะโน้มน้าวสิ่งที่เป็นบุคคลหรือกลุ่มคนปรารถนา หรือจำเป็นต้องมีเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหรือความพึงพอใจ

ประชาชน หมายถึง ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้า อาจเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายโดย การเลือกตั้งหรือแต่งตั้งให้นำกลุ่ม มีอิทธิพลต่อสมาชิกและกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม มีบทบาทสำคัญในการนำ กลุ่มให้สามารถดำเนินงานจนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

อุดมคติ หมายถึง แนวคิดหรือหลักการที่ถือว่าเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือเป็นเป้าหมายที่ควรค่าแก่การมุ่งมั่นเพื่อให้บรรลุถึง อุดมคติประกอบด้วย คติและคุณค่า ซึ่งมีบทบาทสำคัญในจริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดีและความถูกต้องซึ่งบุคคลควรยึดมั่นไว้เป็น หลักการในการปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์แก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณ วิชาชีพ การรู้จักใคร่ครวญว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ และอาจกล่าวได้ว่าคุณธรรม คือ จริยธรรมที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น การเป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ และ มีความรับผิดชอบ

จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่เกิดจากคุณธรรม กฎเกณฑ์ที่เป็นแนวทางในการ ประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่ดีงามสิ่งที่ทำได้ในทางวินัยจนเกิดความเคยชินมีพลังใจ มีความตั้งใจแน่ว แน่จึงต้องอาศัยปัญญา และปัญญาอาจเกิดจากความศรัทธาเชื่อถือผู้อื่น ในทางพุทธศาสนาสอนว่า จริยธรรมคือการนำความรู้ ความจริงหรือกฎธรรมชาตินำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดี งาม

หลักธรรม หมายถึง หลักคำสอนทางศาสนาหรือหลักคุณธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินชีวิต ซึ่งช่วยให้บุคคลปฏิบัติตนอย่างถูกต้องและดีงาม ในเชิงจริยธรรมทั่วไป จะหมายถึง หลักคุณธรรมที่ช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่น ความซื่อสัตย์ ความเมตตา และ ความ รับผิดชอบ

การปกครอง หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการอำนาจและการควบคุมสังคมหรือรัฐ เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและบรรลุเป้าหมายร่วมกันของประชาชน กล่าวคือ เป็นการ กระทำในการปกครอง การบริหารงานทางการเมือง การวางระเบียบกฎเกณฑ์ทางสังคม เพื่อให้ สังคมมีความสุข

หลักธรรมาธิปไตย หมายถึง หลักธรรมที่เป็นแนวทางในการปกครองโดยยึดถือคุณธรรม เป็นหลัก โดยเฉพาะในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย หลักสัจธรรม คือ ความจริง ความ ซื่อสัตย์ หลักทมะ คือ ความมีวินัย การฝึกฝนตนเอง หลักขันติธรรม คือ ความอดทน อดกลั้น และ หลักทศพิธราชธรรม คือ ธรรม 10 ประการของผู้ปกครอง

หลักการการจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) หมายถึง แนวคิดการบริหารภาครัฐที่นำ แนวทางของภาคเอกชนมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของภาครัฐ โดยมีหลักสำคัญ ได้แก่ การลด ขนาดภาครัฐและกระจายอำนาจ การมุ่งเน้นผลลัพธ์และคุณภาพการบริการ การใช้กลไกตลาดและ การแข่งขัน การให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการบริหาร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง การปกครอง ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำในอุดมคติ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองการปกครอง
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- 2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง
- 2.7 ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย
- 2.10 นิยามปฏิบัติการ
- 2.11 สมมุติฐานการวิจัย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำในอุดมคติ

2.1.1 ความหมายของผู้นำ

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทและหน้าที่อันสำคัญของ “ผู้นำ” ในทุกระดับแล้ว ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องทำความเข้าใจความหมายของคำนี้อย่างถ่องแท้ นักวิชาการและนักบริหารหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้ ดังนี้

สนอง เครือมาก (2537 : 131) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือยกย่องให้เป็นหัวหน้า มีความสามารถในการปกครองบังคับบัญชา และสามารถชักนำผู้ใต้บังคับบัญชาหรือกลุ่มคนให้ไปในทิศทางที่ดีหรือเลวก็ได้

สุเมธ แสงนิมนวล (2540 : 48) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะนำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการปกครองหรือได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่หัวหน้าหรือผู้ตัดสินใจแทนกลุ่ม และทำหน้าที่นำพาให้การทำงานของกลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ศักดิ์ไทย สุรกิจบรร (2545 : 9) กล่าวว่า ผู้นำคือบุคคลที่มีอิทธิพลต่อกลุ่ม ทำหน้าที่ผลักดันจุดประกาย สร้างพลังร่วมและแรงจูงใจ รวมถึงควบคุมการดำเนินการของสมาชิกให้มุ่งสู่เป้าหมายที่กำหนด

สรุปได้ว่า ผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับ การคัดเลือก หรือการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ที่ผู้นำหรือผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถวางแผนสั่งการ ควบคุมกำกับดูแล ชี้นำช่วยเหลือ สร้างแรงจูงใจให้กลุ่มหรือองค์กรให้ดำเนินงานตามภารกิจได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

2.1.2 คุณสมบัติของผู้นำ

ความสามารถและลักษณะของผู้นำเป็นสิ่งที่นักวิชาการและผู้บริหารจำนวนมากได้กล่าวถึง ดังนี้

Dessler (2004 อ้างถึงใน พระครูปริยัติคุณาวุธ, 2565: 349-350) กล่าวถึงคุณสมบัติที่ดีของผู้นำว่ามี 6 ประการ ดังนี้

- 1) มีแรงจูงใจสูง (High Drive) คือมีความปรารถนาแรงกล้าที่จะประสบความสำเร็จ มีพลังและมุ่งมั่นที่จะเอาชนะอุปสรรค
- 2) มีความต้องการเป็นผู้นำ (Leadership Motivation) ชอบทำหน้าที่นำมากกว่าตาม และมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น
- 3) มีความซื่อสัตย์และคุณธรรม (Integrity)
- 4) มีความมั่นใจในตนเอง (Self-Confidence) ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตาม
- 5) มีสติปัญญาและความสามารถในการรับรู้ (Cognitive Ability)
- 6) มีความรู้ความเข้าใจองค์กรเป็นอย่างดี (Knowledge of the Business) เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม

โกเมซ-มีเจียและบัลคิน (Gomez-Mejia & Balkin, 2002) กล่าวถึง คุณสมบัติและทักษะที่ผู้นำควรมี ดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ของการใช้อิทธิพล (Influence skills) เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ
- 2) เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ในการมอบหมายงาน (Delegation skills) พร้อมสร้างความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3) เป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่น (Flexibly skills) สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้
- 4) เป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ในการจูงใจ (Motivational skills) โดยสนับสนุนและสร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้เกิดการทุ่มเทในการทำงาน

Hellriegel Jackson & Slocum (1998) กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำที่จะทำให้ประสบความสำเร็จ 4 ประการ คือ

- 1) มีวิสัยทัศน์กว้างไกล (Creating a Vision) และร่วมกำหนดเป้าหมายกับผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างความผูกพัน
- 2) สื่อสารได้อย่างมีความหมาย (Meaning through Communication)
- 3) มอบอำนาจและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน (Empowerment) พร้อมสนับสนุนให้พัฒนาตนเองและบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคล
- 4) เข้าใจตนเอง (Self-Understanding) รู้จุดแข็ง-จุดอ่อน และแสวงหาข้อมูลย้อนกลับเพื่อพัฒนาตนเอง

เฮลลรีเกิลและคณะ กล่าวว่า คุณสมบัติต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่เรียนรู้และสามารถพัฒนาได้ กล่าวคือ คุณสมบัติของผู้นำที่ดีนั้นควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานและมีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์การนั้น ๆ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ

ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติมีความแตกต่างกันตามบริบทและสภาพสังคม แต่มีองค์ประกอบร่วมกันที่สำคัญซึ่งได้รับการศึกษาวิจัยอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังนี้

2.2.1 แนวคิดความต้องการตามทฤษฎีจิตวิทยาและสังคมวิทยา

Maslow (1970 อ้างถึงใน McLeod, 2025) ได้เสนอทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการที่สามารถประยุกต์สู่ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำ ดังนี้

ความต้องการด้านกายภาพ (Physiological Needs) ประชาชนต้องการผู้นำที่สามารถจัดหาปัจจัยพื้นฐานและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต

ความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) ประชาชนต้องการผู้นำที่สร้างความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Belongingness Needs) ประชาชนต้องการผู้นำที่เข้าถึงได้ เป็นกันเอง และสร้างความรู้สึกร่วมกันอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชน

ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) ประชาชนต้องการผู้นำที่ได้รับการยอมรับจากสังคมและสร้างความภาคภูมิใจให้กับชุมชน

ความต้องการบรรลุศักยภาพแห่งตน (Self-actualization Needs) ประชาชนต้องการผู้นำที่สนับสนุนให้ชุมชนพัฒนาศักยภาพอย่างเต็มที่

2.2.2 แนวคิดความต้องการตามหลักการบริหารจัดการ

Osborne & Gaebler (1992) ได้นำเสนอแนวคิด "รัฐบาลที่เป็นผู้ประกอบการ" (Entrepreneurial Government) โดยระบุว่า ประชาชนต้องการผู้นำที่มีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ความสามารถในการกระตุ้นการแข่งขัน สามารถพัฒนาบริการสาธารณะให้มีคุณภาพสูงขึ้น
2. การมอบอำนาจให้ประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบได้
3. การวัดผลการดำเนินงาน โดยเน้นที่ผลลัพธ์มากกว่าปัจจัยนำเข้า
4. การขับเคลื่อนด้วยพันธกิจ มีวิสัยทัศน์และเป้าหมายชัดเจน
5. การเน้นการป้องกันมากกว่าการแก้ไข วางแผนและคาดการณ์ปัญหาล่วงหน้า

Denhardt & Denhardt (2003) เสนอแนวคิด "บริการสาธารณะแนวใหม่" (New Public Service) ซึ่งระบุว่าประชาชนต้องการผู้นำที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. รับผิดชอบต่อประชาชนมากกว่าการกำกับควบคุม มองประชาชนเป็นพลเมืองไม่ใช่ลูกค้า
2. แสวงหาประโยชน์สาธารณะ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
3. ให้คุณค่ากับการเป็นพลเมืองและบริการสาธารณะมากกว่าการเป็นผู้ประกอบการ

4. คัดเลือกบุคคลและปฏิบัติอย่างเป็นประชาธิปไตย มีกระบวนการที่โปร่งใสและมีส่วนร่วม

2.2.3 แนวคิดความต้องการตามแนวพุทธธรรม

พระธรรมปิฎก (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำตามหลักพุทธธรรมที่ประชาชนต้องการ ซึ่งประกอบด้วย

1. มีปัญญา มีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล เข้าใจบริบทและสถานการณ์
2. มีศีล มีความประพฤติดีงาม ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย
3. มีจาคะ มีความเสียสละ อุทิศตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
4. มีอหิงสา ไม่เบียดเบียน มีความเมตตา กรุณาต่อผู้อื่น

พระพรหมคุณาภรณ์ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2553) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าประชาชนไทยมีความต้องการผู้นำตามหลักสัปปริสธรรม 7 ได้แก่

1. 智มมัญญตา รู้หลักการ รู้จักเหตุ
2. อุตถัญญตา รู้ความมุ่งหมาย รู้จักผล
3. อุตถัญญตา รู้จักตน รู้จักประเมินตนเองอย่างถูกต้อง
4. มัตถัญญตา รู้จักประมาณ รู้จักความพอดี
5. กาลัญญตา รู้จักกาล รู้จักเวลาอันเหมาะสม
6. ปริสสัญญตา รู้จักชุมชน รู้จักสังคม เข้าใจผู้อื่น
7. ปุคคสสัญญตา รู้จักบุคคล รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองมีหลากหลายมิติและมีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ดังนี้

2.3.1 แนวคิดคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองในปรัชญาตะวันตก

1) แนวคิดของเพลโต (Plato, 427-347 B.C.) เพลโตเสนอแนวคิดเรื่อง "ราชาปราชญ์" (Philosopher King) ในงานเขียนเรื่อง "The Republic" โดยเชื่อว่าผู้ปกครองที่ดีต้องมีคุณธรรมพื้นฐาน 4 ประการ (The Collector, 2022) คือ

- ปัญญา (Wisdom) - ความรอบรู้และวิจรรณญาณที่ดี
- ความกล้าหาญ (Courage) - ความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้อง
- การรู้จักประมาณตน (Temperance) - ความพอดีและการควบคุมตนเอง

- **ความยุติธรรม (Justice)** - การให้สิ่งที่ควรได้แก่ทุกคนอย่างเท่าเทียม

เพลโตเห็นว่าผู้นำต้องผ่านการศึกษาและฝึกฝนอย่างเข้มงวด ทั้งทางวิชาการและจริยธรรม จึงจะสามารถปกครองรัฐได้อย่างมีคุณธรรมและสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างแท้จริง โดยปรัชญาของราชาปราชญ์นี้วางอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าผู้นำที่เป็นนักปราชญ์จะมีความรู้และจิตใจที่รักความจริงเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเหนือสิ่งอื่นใด

2) แนวคิดของอริสโตเติล (Aristotle, 384-322 B.C.) (Aristotle, 2025) อริสโตเติลได้เสนอหลักจริยธรรมในการปกครองในงาน "Nicomachean Ethics" และ "Politics" โดยเน้นหลักคุณธรรมพื้นฐาน ได้แก่

- **ความกล้าหาญ (Courage)** - การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง
- **ความพอดี (Moderation)** - การรู้จักประมาณในทุกสิ่ง
- **ความยุติธรรม (Justice)** - การปฏิบัติต่อทุกคนอย่างเท่าเทียม
- **ความรอบรู้ (Practical Wisdom)** - การตัดสินใจที่ถูกต้องในสถานการณ์ต่างๆ

นอกจากนี้ อริสโตเติลยังเสนอแนวคิด "ทางสายกลาง" (Golden Mean) ว่าคุณธรรมคือการดำเนินชีวิตและการปกครองด้วยความพอดี ไม่สุดโต่งไปด้านใดด้านหนึ่ง ทั้งนี้ "Nicomachean Ethics" และ "Politics" ถือเป็นผลงานสำคัญที่เชื่อมโยงเรื่องจริยธรรมและการเมืองอย่างลึกซึ้ง

3) แนวคิดของจอห์น ล็อก (John Locke, 1632-1704) (Locke, 1690) ล็อกเสนอแนวคิดเรื่อง "สัญญาประชาคม" (Social Contract) และ "รัฐบาลที่จำกัดอำนาจ" (Limited Government) ในงาน "Two Treatises of Government" โดยเน้นคุณธรรมจริยธรรมของผู้ปกครอง ดังนี้

- **การเคารพในสิทธิเสรีภาพ** - ผู้ปกครองต้องเคารพสิทธิธรรมชาติของประชาชน
- **ความรับผิดชอบ** - ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบต่อประชาชน
- **การไม่ใช้อำนาจตามอำเภอใจ** - อำนาจต้องถูกใช้ภายใต้กฎหมาย
- **การปกป้องผลประโยชน์ส่วนรวม** - รัฐบาลมีไว้เพื่อปกป้องสิทธิและทรัพย์สินของประชาชน

ล็อก เชื่อว่า รัฐบาลที่ไม่เคารพสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะสูญเสียความชอบธรรมในการปกครอง และประชาชนมีสิทธิ์ในการต่อต้านรัฐบาลที่เป็นเผด็จการหรือกดขี่

2.3.2 แนวคิดคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองในยุคปัจจุบัน

1) **หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)** ธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่ได้รับการพัฒนาโดยธนาคารโลก (World Bank) และนำมาปรับใช้อย่างแพร่หลายในการบริหารภาครัฐทั่วโลก โดย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) ได้กำหนดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี 10 ประการ ได้แก่

1. **หลักประสิทธิผล (Effectiveness)** - การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
2. **หลักประสิทธิภาพ (Efficiency)** - การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
3. **หลักการตอบสนอง (Responsiveness)** - การให้บริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน
4. **หลักภาระรับผิดชอบ (Accountability)** - การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่
5. **หลักความโปร่งใส (Transparency)** - การเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ
6. **หลักการมีส่วนร่วม (Participation)** - การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร
7. **หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization)** - การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจไปยังระดับล่าง
8. **หลักนิติธรรม (Rule of Law)** - การใช้อำนาจตามกฎหมายอย่างเป็นธรรม
9. **หลักความเสมอภาค (Equity)** - การให้บริการอย่างเท่าเทียมโดยไม่เลือกปฏิบัติ
10. **หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented)** - การหาข้อตกลงร่วมกันที่สมาชิกในสังคมยอมรับ

2) **หลักจริยธรรมของการบริการสาธารณะแนวใหม่ (New Public Service: NPS)** พัฒนาโดย Denhardt & Denhardt (2003 อ้างถึงใน โกวิทย์ กังสนันท์, ม.ป.ป. : 15-16)) ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงมนทัศน์ครั้งสำคัญในวงการรัฐประศาสนศาสตร์ โดยมุ่งเน้นการรับใช้ “พลเมือง” มากกว่าการปฏิบัติต่อผู้คนในฐานะ “ลูกค้าย” แนวคิดนี้ตั้งอยู่บนฐานประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือ (deliberative democracy) ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วม การปรึกษาหารือ และการสร้างคุณค่าร่วมในสังคม อันเป็นรากฐานเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสาธารณะ

Denhardt & Denhardt (2003 อ้างถึงใน โกวิทย์ กังสนันท์, ม.ป.ป. : 15-16) มองว่า เอกลักษณ์เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสาธารณะคือ “พลเมืองมืออาชีพ” (professional citizen) ผู้ซึ่งได้รับการมอบหมายให้ทำงานแทนประชาชนในสังคมการเมืองที่ซับซ้อน การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารจึงมิใช่การแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หากแต่เป็นการทำงานเพื่อสาธารณะ โดยมีลักษณะคล้ายผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (trustees) ที่ทำหน้าที่ปกป้องและพัฒนาโครงสร้างร่วมของสังคมบนพื้นฐานของความไว้วางใจ

หลักจริยธรรม 7 ประการของ NPS

1. การรับใช้พลเมือง ไม่ใช่ลูกค้า กล่าวคือ ผู้บริหารสาธารณะต้องเน้นความสัมพันธ์เชิงความไว้วางใจและความร่วมมือ มากกว่าการตอบสนองความต้องการเชิงบริโภคนิยมของปัจเจกพลเมือง การให้คุณค่ากับบทบาท “พลเมืองประชาธิปไตย” ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งถือเป็นการขยายขอบเขตของความเป็นพลเมืองในเชิงประชาธิปไตย

2. การแสวงหาผลประโยชน์สาธารณะ การบริหารสาธารณะควรมุ่งเน้นการสร้างหลักการทำงานที่ครอบคลุมทั้งสิทธิและความรับผิดชอบ มากกว่าการแก้ปัญหาแบบเฉพาะหน้า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การปรึกษาหารือ และการแลกเปลี่ยนวาทกรรมสาธารณะ เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างผลประโยชน์สาธารณะอย่างแท้จริง

3. คุณค่าของภาวะพลเมืองเหนือกว่าภาวะผู้ประกอบการ ความสำเร็จของผลประโยชน์สาธารณะเกิดจากความร่วมมือของพลเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ มิใช่จากการใช้แนวคิดธุรกิจหรือการมองเงินสาธารณะเป็นทรัพยากรส่วนบุคคล ผู้บริหารจึงต้องทำงานในฐานะผู้ถือกุญแจต่อสังคม มากกว่าผู้แสวงหาผลตอบแทน

4. คิดเชิงยุทธศาสตร์ กระทำเชิงประชาธิปไตย การวางนโยบายและการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพควรเกิดจากความร่วมมือ (collaborative processes) การทำงานเชิงยุทธศาสตร์จึงต้องสอดคล้องประสานกับกลไกประชาธิปไตย เพื่อสร้างการยอมรับและความร่วมแรงร่วมใจจากทุกฝ่าย

5. ความรับผิดชอบเป็นภารกิจที่ซับซ้อน ความรับผิดชอบของผู้บริหารสาธารณะมิได้จำกัดเพียงด้านกฎหมายหรือกลไกตลาด แต่ยังครอบคลุมค่านิยมชุมชน มาตรฐานวิชาชีพ และจริยธรรมทางการเมือง ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบในหลายมิติ ทั้งทางกฎหมาย ประชาธิปไตย ผลประโยชน์สาธารณะ และจริยธรรม

6. การรับใช้ มากกว่าการกำกับทิศทาง ภาวะผู้นำใน NPS มิได้เน้นการควบคุมจากเบื้องบน แต่เป็นการเอื้ออำนวย (facilitation) และส่งเสริมให้ประชาชนรวมพลังสร้างผลประโยชน์ร่วม โดยใช้ภาวะผู้นำหลากหลายรูปแบบ เช่น ภาวะผู้นำบนฐานค่านิยม ภาวะผู้นำร่วม และภาวะผู้นำเชิงกระตุ้น

7. การให้คุณค่ากับคน มากกว่าผลผลิต การประเมินความสำเร็จขององค์การสาธารณะมิใช่เพียงการวัดผลผลิตหรือประสิทธิภาพเชิงปริมาณ แต่ต้องพิจารณากระบวนการที่ให้ความสำคัญกับความร่วมมือ ความเคารพซึ่งกันและกัน และการสร้างภาวะผู้นำร่วม ซึ่งเป็นหัวใจของการสร้างความยั่งยืนในอนาคต

2.3.3 แนวคิดคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองตามหลักพุทธธรรม

1) หลักทศพิธราชธรรม 10 คือ ทศพิธราชธรรมเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ปกครองตามแนวพุทธศาสนา ประกอบด้วย (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549)

1. ทาน (การให้) - การเสียสละ แบ่งปัน ไม่เห็นแก่ตัว
2. ศีล (ความประพฤติดีงาม) - การรักษากาย วาจา ให้เรียบร้อย
3. บริจาคะ (การบริจาค) - การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม
4. อาชวระ (ความซื่อตรง) - ความซื่อสัตย์สุจริต จริใจ ไม่หลอกลวง
5. มัททวะ (ความอ่อนโยน) - การไม่เย่อหยิ่ง มีอัธยาศัยดี เข้าถึงง่าย
6. ตปะ (ความเพียร) - การเพิกัดสละ ระวังยับยั้งใจตนเองได้
7. อักโกธะ (ความไม่โกรธ) - การไม่แสดงความโกรธ มีเมตตา
8. อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) - การไม่ก่อทุกข์หรือเบียดเบียนผู้อื่น
9. ขันติ (ความอดทน) - ความอดทนต่อสิ่งทั้งปวง
10. อวิโรธนะ (ความไม่คลาดธรรม) - การยึดมั่นในความถูกต้อง ไม่ประพฤติดิฉัยหลักการ

2) หลักราชสังคหวัตถุ 4 คือ หลักธรรมสำหรับผู้ปกครองในการสงเคราะห์ประชาชน ประกอบด้วย (พระพรหมคุณาภรณ์, 2549)

1. สัสสมะระ (ฉลาดในการบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหาร) - การส่งเสริมการเกษตรและเศรษฐกิจ
2. บุริสเมระ (ฉลาดในการบำรุงข้าราชการ) - การส่งเสริมคนดีมีความสามารถ
3. สัมมาปาสะ (รู้จักผูกใจประชาชน) - การสร้างความผูกพันและความจงรักภักดี
4. วาจาเปยยะ (มีวาจาพูดดีมีใจ) - การพูดจาไพเราะ ให้กำลังใจ และเป็นประโยชน์

3) หลักสัปปริสธรรม 7 คือ หลักธรรมของคนดีหรือบุคคลที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งผู้นำควรนำมาปฏิบัติ (พระพรหมคุณาภรณ์, 2553)

1. ฌัมมัญญตา - รู้หลักการ รู้จักเหตุ
2. อัตถัญญตา - รู้ความมุ่งหมาย รู้จักผล
3. อัตตัญญตา - รู้จักตน
4. มัตตัญญตา - รู้จักประมาณ
5. กาลัญญตา - รู้จักกาล รู้จักเวลาที่เหมาะสม
6. ปริสสัญญตา - รู้จักชุมชน รู้จักสังคม

7. ปุคคลัญญตา - รู้จักบุคคล รู้ความแตกต่างระหว่างบุคคล

4) **หลักพรหมวิหาร 4** คือ หลักธรรมสำหรับผู้ปกครองที่จะทำให้ปกครองด้วยความเมตตา กรุณา (พระพรหมคุณาภรณ์, 2553)

1. เมตตา - ความรักและปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข
2. กรุณา - ความสงสารและต้องการช่วยให้พ้นทุกข์
3. มุทิตา - ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี
4. อุเบกขา - ความวางใจเป็นกลาง

2.3.4 การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองในการบริหารงานภาครัฐ

การประยุกต์ใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการปกครองในการบริหารงานภาครัฐนั้น เน้นให้เจ้าหน้าที่รัฐและผู้บริหารภาครัฐปฏิบัติงานโดยยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ประโยชน์ส่วนรวม และการรักษามาตรฐานทางจริยธรรมอย่างเคร่งครัด รวมถึงส่งเสริมการสร้างระบบบริหารงานที่มีคุณธรรม โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อมุ่งพัฒนาประสิทธิภาพของการบริการ สาธารณะอย่างยั่งยืน (สำนักงาน ก.พ., 2562; ศูนย์คุณธรรม, 2566)

หลักสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานภาครัฐ

เจ้าหน้าที่รัฐควรมีความรับผิดชอบต่อเชิงจริยธรรมในหลายมิติ ได้แก่ การให้บริการต่อบุคคล และประชาชน การสนับสนุนผลประโยชน์สาธารณะ การรับผิดชอบต่อองค์กรและผู้บังคับบัญชา และการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบอย่างเคร่งครัด (สำนักงาน ก.พ., 2562)

คุณธรรม หมายถึง ความประพฤติดีงามที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เช่น ความซื่อสัตย์ ความ เสียสละ ความอดทน และความรับผิดชอบต่อ (ศูนย์คุณธรรม, 2566)

จริยธรรม คือ หลักการปฏิบัติที่เน้นไม่ให้เกิดความเสียหายหรือเดือดร้อนแก่ผู้อื่น มีการ กำหนดมาตรฐานและบังคับใช้เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และมีการให้รางวัลหรือลงโทษที่ เหมาะสม (สำนักงาน ก.พ., 2562)

ระบบบริหารงานรัฐต้องพัฒนาผ่านการนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้ เพื่อ ส่งเสริมความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน และความเป็นธรรมในการปกครอง (สำนักงาน ก.พ., 2562)

การประยุกต์ใช้ในเชิงปฏิบัติ

การกำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมใน องค์กรภาครัฐ การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในจริยธรรม โดยให้ความสำคัญกับการเป็น

แบบอย่างที่ดีของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร การเปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่และประชาชนมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นและรายงานพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การส่งเสริมการตรวจสอบและบังคับใช้ กฎระเบียบอย่างจริงจัง พร้อมทั้งการให้รางวัลสำหรับผู้ปฏิบัติตามหลักคุณธรรมอย่างดียิ่ง ยั่งยืน (สำนักงาน ก.พ., 2562; ศูนย์คุณธรรม, 2566)

2.3.5 ความท้าทายในการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการปกครอง

Cooper (2012) ได้ระบุความท้าทายในการนำหลักคุณธรรม จริยธรรมมาใช้ในการปกครอง ดังนี้

1. ความขัดแย้งระหว่างค่านิยม (Value Conflicts) - ผู้บริหารต้องเผชิญกับการตัดสินใจที่ต้อง ชั่งน้ำหนักระหว่างค่านิยมที่แตกต่างกัน เช่น ความมีประสิทธิภาพกับความเสมอภาค
2. แรงกดดันทางการเมือง (Political Pressures) - ผู้บริหารอาจถูกกดดันให้ตัดสินใจเพื่อ ผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่าหลักจริยธรรม
3. ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) - ระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมสามารถบั่นทอน หลักคุณธรรมในการปกครอง
4. การขาดกลไกการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ (Lack of Effective Oversight) - การขาด กลไกการตรวจสอบที่เข้มแข็งทำให้การบังคับใช้หลักจริยธรรมเป็นไปได้ยาก
5. วัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เอื้อต่อจริยธรรม (Organizational Culture) - บางองค์กรมี วัฒนธรรมที่เน้นผลงานมากกว่าวิธีการ ทำให้บุคลากรละเลยหลักจริยธรรม

2.3.6 แนวโน้มและพัฒนาการของหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองในอนาคต

Menzel (2015 อ้างใน Khamzina et al., 2025) ได้คาดการณ์แนวโน้มของหลักคุณธรรมและ จริยธรรมทางการปกครองในอนาคตไว้ว่า จะมีการบูรณาการจริยธรรมเข้ากับกระบวนการ ตัดสินใจในทุกกระดับ พร้อมเน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น องค์กรจะ เชื่อมโยงมิติทางจริยธรรมกับการวัดผลการดำเนินงาน ใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมและตรวจสอบ จริยธรรม รวมถึงจะเกิดการพัฒนามาตรฐานจริยธรรมในระดับสากลสำหรับการบริหารงานภาครัฐ ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้สะท้อนถึงความสำคัญของจริยธรรมที่ฝังลึกในระบบการปกครองยุค ใหม่และการพัฒนาที่จะตอบสนองต่อตัวแปรภายนอกทั้งในระดับชาติและนานาชาติในอนาคต ดังนี้

1. **การบูรณาการจริยธรรมเข้ากับการตัดสินใจ (Integration of Ethics in Decision Making)** - จริยธรรมจะไม่ใช่เรื่องแยกส่วน แต่จะถูกบูรณาการเข้ากับกระบวนการตัดสินใจในทุกระดับ
2. **การเน้นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วม (Emphasis on Transparency and Participation)** - การเปิดเผยข้อมูลและการมีส่วนร่วมของประชาชนจะมีบทบาทสำคัญมากขึ้น
3. **การเชื่อมโยงจริยธรรมกับผลการดำเนินงาน (Linking Ethics to Performance)** - องค์การจะวัดผลการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงมิติทางจริยธรรมมากขึ้น
4. **การใช้เทคโนโลยีในการส่งเสริมจริยธรรม (Technology for Ethics)** - เทคโนโลยีจะถูกนำมาใช้ในการตรวจสอบและส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักจริยธรรม
5. **ความเป็นสากลของแนวคิดจริยธรรม (Global Ethics)** - จะมีการพัฒนามาตรฐานจริยธรรมระดับสากลสำหรับการบริหารงานภาครัฐ

จากการทบทวนทฤษฎีเกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง จะเห็นได้ว่า มีการพัฒนาแนวคิดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งจากปรัชญาตะวันตกและแนวคิดทางพุทธศาสนา โดยทุกแนวคิดล้วนมุ่งเน้นให้ผู้ปกครองยึดมั่นในหลักการทางคุณธรรม จริยธรรม เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนและสังคมโดยรวม ซึ่งเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำตามหลักคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตย

2.4.1 หลักการของระบอบประชาธิปไตย

วิทยากร เชียงกูล (2550 อ้างใน วิไลวรรณ ลายถมยา, 2554, ออนไลน์) ได้อธิบายว่าประชาธิปไตยคือระบอบการปกครองที่ประชาชนมีสิทธิในการปกครองตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับระบอบอำนาจนิยม เช่น ระบอบราชาธิปไตย ระบอบเผด็จการทหาร หรือระบอบอำมาตยาธิปไตย ที่อำนาจการปกครองอยู่ในมือของบุคคลเพียงคนเดียวหรือกลุ่มคนส่วนน้อยที่มีอำนาจเหนือประชาชนทั่วไป ซึ่งกลุ่มนี้มักถูกเรียกว่า “อภิสิทธิ์ชน”

ในสังคมยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีสมัยใหม่ ประชาชนส่วนใหญ่เชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่สามารถสร้างทั้งประสิทธิภาพและความเป็นธรรมได้มากกว่าระบอบอำนาจนิยม แม้ว่าระบอบอำนาจนิยมอาจมีผู้นำที่เป็นคนดีหรือมีความสามารถ แต่ก็ไม่มีหลักประกันว่า ผู้นำเหล่านั้นหรือทายาทและพรรคพวกที่ได้รับตำแหน่งจากการสืบสายเลือดหรือการแต่งตั้ง จะสามารถปกครอง

ประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรมต่อประชาชนส่วนใหญ่เสมอไป (วิไลวรรณ ลายถมยา, 2554, ออนไลน์)

2.4.2 รูปแบบระบอบประชาธิปไตย

ระบอบประชาธิปไตย หรือการปกครองตนเองของประชาชน อาจแบ่งเป็น (วิไลวรรณ ลายถมยา, 2554, ออนไลน์)

1. ประชาธิปไตยโดยตรง เป็นการที่ประชาชนเข้าร่วมประชุม อภิปราย และลงคะแนนเสียงในประเด็นสำคัญด้วยตนเอง เช่น การพิจารณางบประมาณท้องถิ่น การออกกฎหมายระดับท้องถิ่น หรือการลงประชามติระดับประเทศ เช่น การตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
2. ประชาธิปไตยโดยระบบ เนื่องจากประเทศส่วนใหญ่มีประชากรมากและมีความซับซ้อนในการบริหาร จึงใช้วิธีเลือกผู้แทนเข้าไปทำหน้าที่ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ เพื่อดำเนินการแทนประชาชน
3. ประชาธิปไตยแบบประชาชนมีส่วนร่วม เป็นการผสมผสานระหว่างประชาธิปไตยโดยตรงและประชาธิปไตยแบบผู้แทน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น มีองค์กรอิสระที่คุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชน มีสื่อมวลชนและองค์กรภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง ซึ่งช่วยให้ประชาชนมีบทบาทในการกำหนดทิศทางและตรวจสอบการบริหารประเทศ ไม่ใช่เพียงใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วปล่อยให้ผู้แทนทำหน้าที่ทั้งหมด

2.4.3 หลักการระบอบประชาธิปไตย อยู่บนรากฐานหลักที่สำคัญ 5 ประการ คือ (วิไลวรรณ ลายถมยา, 2554, ออนไลน์)

1. หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุด โดยแสดงออกผ่านกระบวนการเลือกตั้งที่เสรีและเที่ยงธรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ปกครองและผู้แทนของตน ทั้งนี้ประชาชนยังมีสิทธิที่จะคัดค้านหรือถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ไม่บริหารประเทศเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
2. หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะกระทำ หรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ตามความต้องการ ตราบใดที่การกระทำนั้นไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมหรือความมั่นคงของประเทศ
3. หลักความเสมอภาค ประชาชนทุกคนต้องได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าของสังคมที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยไม่ถูกกีดกันด้วยเหตุแห่งชั้นวรรณะ ชนชาติพันธุ์ วัฒนธรรม สถานะทางเศรษฐกิจ หรือปัจจัยอื่นใด

4. หลักนิติธรรม ประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิในเสรีภาพ ทรัพย์สิน การดำรงชีวิต หรือการแสดงออก ผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจเพื่อลิดรอนหรือเพิกถอนสิทธิเหล่านี้ และไม่อาจใช้อิทธิฤทธิ์ใด ๆ อยู่เหนือกฎหมายหรือเหนือประชาชนทั่วไปได้

5. หลักการเสียงข้างมาก (Majority Rule) ในการตัดสินใจเรื่องสำคัญที่กระทบต่อประชาชนโดยรวม เช่น การเลือกตั้งหรือการออกนโยบาย ต้องถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์สะท้อนเจตจำนงของสังคม อย่างไรก็ตาม หลักการนี้ต้องคำนึงควบคู่กับการเคารพและคุ้มครองสิทธิของเสียงข้างน้อย เพื่อป้องกันไม่ให้เสียงข้างมากใช้อำนาจอย่างสุดโต่งหรือผลักดันผลประโยชน์เฉพาะกลุ่ม แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ร่วมของประชาชนทั้งหมด

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบทบาทของประชาชนในการสร้างและเสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย ไม่ได้จำกัดเพียงการใช้สิทธิเลือกตั้งและการเลือกผู้แทนที่มีความรู้ความสามารถเข้าบริหารประเทศเท่านั้น หากแต่ประชาชนต้องเฝ้าดู พัฒนาตนเอง และปฏิบัติหน้าที่พลเมืองที่ดีด้วยการใช้สิทธิแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบ และมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐ ทั้งด้านการใช้ทรัพยากร การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ตั้งแต่ระดับชุมชน จังหวัด ไปจนถึงระดับประเทศอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วม หมายถึง พฤติกรรมที่ประชาชนในสังคมหรือชุมชนแสดงออก เพื่อใช้ความรู้ ความสามารถ และปัญญาในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในมิติการเมือง การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนเข้าจับบทบาทของตนในการกำหนดทิศทางการปกครองและการบริหารประเทศ (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2566) แนวความคิดด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมมีดังนี้

2.5.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

จรรยา สุภาพ (อ้างใน สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ, 2547 : 23) กล่าวว่า iva การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือ การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล

ทิพาพร พิมพ์สุทธิ์ (2521: 204 - 205) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมืองคือการทำกิจกรรมที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล ทั้งแบบตรง (Autonomous Participation) และแบบอ้อม (Mobilized Participation)

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (อ้างใน จันทนา สุทธิจารี, 2544 : 440) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองคือกิจกรรมที่ประชาชนเลือกเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ ไม่ว่าจะเพื่อมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ

2.5.2 รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ศักดิ์ นพสิทธิ์ (2542 : 30) กล่าวถึง แบบแผนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยทั่วไปแยกออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นอิสระ (Autonomous Political Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบใด ๆ ด้วยความพึงพอใจส่วนตัว เป็นไปด้วยความสมัครใจ หรือได้วิเคราะห์โดยใช้วิจารณญาณของตนเอง มองเห็นประโยชน์ของการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างแท้จริง

2. การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการปลุกกระดม (Mobilized Political Participation) หมายถึง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นไปได้โดยไม่เกิดจากเจตจำนงของตนเอง แต่เกิดจากการปลุกกระดมของผู้อื่นให้เข้าไปร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ โดยการบังคับขู่เข็ญหรือใช้อิทธิพลทางวัตถุ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปตามที่ผู้ปลุกกระดมต้องการ

Huntington & Nelson (1976 อ้างใน ศักดิ์ นพสิทธิ์, 2542 : 29) ได้จำแนกรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ดังนี้

1. กิจกรรมการเลือกตั้ง หมายถึง กิจกรรมการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและการเข้าร่วมรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งด้วย

2. การลوبي่ง หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมืองเพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐบาลโดยการให้ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นเกณฑ์

3. กิจกรรมองค์กร เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มองค์กรใด ๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะ หรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ของส่วนรวมก็ได้

4. การติดต่อ หมายถึง การเข้าหาเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือข้าราชการเป็นการส่วนตัวโดยปกติมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือครอบครัว

5. การใช้กำลังรุนแรง คือ กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจในนโยบายของรัฐบาลโดยการทำร้ายร่างกายหรือทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ

เปลี่ยนแปลงผู้นำการเมือง เช่น การทำรัฐประหาร หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เช่น การปฏิวัติก็ได้

Weiner (1971 อ้างใน ศักดา นพสิทธิ์, 2542 : 28) ได้กำหนดองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยว่าจะต้องอยู่ในกรอบดังนี้

1. ต้องมีกิจกรรม เช่น มีการพูดคุยและดำเนินการใด ๆ แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงทัศนคติหรือความรู้สึก
2. ต้องมีกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการอาสาสมัคร
3. ต้องมีข้อเลือกหรือทางเลือกมากกว่าหนึ่งทางเสมอ

2.5.3 ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ (2547 : 24 - 25) อธิบายว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่การเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่บริหารประเทศ การจัดการกิจการสาธารณะ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ

การมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยเกิดขึ้นโดยความสมัครใจของแต่ละบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการลงคะแนนเสียง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเมือง หรือการทำกิจกรรมทางการเมืองอื่น ๆ ทั้งหมดนี้เป็นไปโดยปราศจากการบังคับ ผลที่ตามมาคือ เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทำให้ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น และนำไปสู่การขยายตัวของการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง (สุทธนู ศรีไสย์ และสุพจน์ บุญวิเศษ, 2547 : 24 - 25)

2.5.4 ปัจจัยและเงื่อนไขของการมีส่วนร่วม

การที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมหรือทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันจะต้องมีตัวกระตุ้นหรือที่เรียกว่า "ปัจจัย" ซึ่งถือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มีนักวิชาการนำเสนอไว้ดังนี้

ณรงค์ ศรีสวัสดิ์ (2525 อ้างใน วิลาศ พร้อมเพรียง, 2548 : 12) ได้รวบรวมแนวความคิดของ เฮย์ (Hay) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของบุคคลนั้นมีปัจจัยเกี่ยวข้อง คือ สถานภาพทางสังคม สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางอาชีพ และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนมากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ

ธวัช สิทธิกิจโยธิน (2543 อ้างใน นิสารัตถ์ นิลสว่าง, 2548 : 15) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม มี 3 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่หนึ่ง คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ
2. ปัจจัยที่สอง คือ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม
3. ปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยทางการสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อสื่อสารมวลชนและสื่อบุคคล

แมคโลว์สกี (McLosky อ้างถึงใน ทศวรรณ วิทยาคม, 2544 : 12) อธิบายพฤติกรรมการมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมในทางการเมืองของบุคคลไว้ โดยใช้ปัจจัยแวดล้อมในด้านต่าง ๆ 3 ด้าน คือ

1. ปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคม (Social Environment) ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ถิ่นที่อยู่ และการเคลื่อนไหวของสังคม
2. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychological Variable) ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ หรือการได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเอง เช่น ความต้องการอำนาจ ความสำเร็จ ศักดิ์ศรี และการยอมรับของสังคม เป็นต้น
3. ปัจจัยด้านการเมือง (Political Factor) ได้แก่ ระบบการเมือง พรรคการเมือง กฎหมายและการเลือกตั้ง เป็นต้น

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการกระทำโดยสมัครใจของประชาชนที่พึงมีส่วนร่วมในการเมืองในทุกระดับ เพื่อที่จะเลือกผู้แทนของตนเข้ามาบริหารจัดการและกำหนดนโยบายสาธารณะ เพื่อใช้สิทธิอำนาจในระบบการเมืองในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจ และทำกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล โดยมีปัจจัยด้านต่าง ๆ เป็นตัวกระตุ้นพฤติกรรมให้แสดงออก สำหรับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอาจเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หรือปัจจัยทางการติดต่อสื่อสารก็ได้ ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ตัวบุคคล ครอบครัว ผู้นำ คนภายในชุมชน คนภายนอกชุมชน การสื่อสาร ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี เศรษฐกิจ การศึกษา การเมือง ประวัติศาสตร์ แม้กระทั่งอายุ เพศ รายได้ อาชีพ หรืออาจจะเป็นปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคม ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ฯลฯ ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวังในผลประโยชน์หรือผลตอบแทนที่ได้รับ การตอบสนองความต้องการของตนเอง ฯลฯ และปัจจัยด้านการเมือง อันได้แก่ ระบบการเมือง พรรคการเมือง กฎหมายเลือกตั้งเหล่านี้เป็นต้น ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้เป็นตัวก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ทั้งนี้จะต้องสอดคล้องกับภาวะแวดล้อมหรือสถานการณ์ในแต่ละช่วงเวลาที่เกิดขึ้นกับชุมชนหรือท้องถิ่นนั้นด้วย

2.6 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

สัมฤทธิ์ ราชสัมณะ (2550 อ้างใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550) กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกตั้งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1. การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง 2. การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง 3. ประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง และ 4. การตัดสินใจสุดท้ายว่าจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง

กล่าวโดยสรุป การเลือกตั้งในระบบประชาธิปไตยถือเป็นกลไกทางการเมืองที่สำคัญ ซึ่งใช้ในการกำหนดว่าใครคือผู้ที่มีความชอบธรรมในการปกครอง ดังนั้น หากต้องการให้การเมืองไทยเป็นสังคมประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพ จำเป็นอย่างยิ่งที่ประชาชนไทยจะต้องร่วมกันสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองให้สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองไทยให้เป็นประชาธิปไตย จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การปกครองในประเทศไทยเป็น “ประชาธิปไตยของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” ได้อย่างแท้จริง ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีประสิทธิภาพและมั่นคง ทั้งนี้ การเลือกตั้งยังสะท้อนถึงเสรีภาพทางการเมืองของประชาชน เพราะเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีเหตุผล ผ่านการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่กำหนดนโยบายและบริหารประเทศแทนพวกเขา

2.6.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

1. ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำทางสังคม (Social Action Theory) ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์แต่ละคนในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้กับสังคมทั่วไปได้ วิชัย ปิ่นกระจัน (2550) โดยสรุปได้ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ

- 1.1 บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
- 1.2 ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System)
- 1.3 วัฒนธรรมในสังคมที่เป็นสมาชิกอยู่

ในสามประเด็นนี้จะเกี่ยวเนื่องซึ่งกันและกัน ซึ่งก่อให้เกิดเป็นการของบุคคลขึ้นมาทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำสังคมเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ ริคเคอร์ (Reeder) ได้รวบรวมกลุ่มของปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์ทั่วไปขึ้นเป็นทฤษฎี ซึ่งอธิบายได้ว่า การกระทำทางสังคม (Social Action) นั้นประกอบด้วยกลุ่มปัจจัยหลายประการ มิได้จำกัดอยู่เพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ได้แยกูปการกระทำทางสังคมของบุคคล ดังนี้ (วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550)

1. ความคิดเห็น (Opinions)

2. อารมณ์หรือความรู้สึก (Sentiments)
3. การคาดคะเนพฤติกรรม (Hypothetical Action)
4. พฤติกรรมที่แสดงออก (Omalien Behavior)

Reeder (อ้างใน วิชัย ปิ่นกระจัน, 2550) ได้อธิบายถึงมีส่วนร่วมในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ

1. เป้าประสงค์ (Goals)
2. ความสืบทอดที่สืบทอดต่อกันมา (Belief Orientation)
3. ค่านิยมมาตรฐาน (Value Standard)
4. นิสัยและขนบธรรมเนียมประเพณี (Habit and Custom)
5. ความคาดหวัง (Expectation)
6. ข้อผูกพัน (Commitments)
7. แรงเสริม (Force)
8. โอกาส (Opportunity)
9. ความสามารถ (Ability)
10. การสนับสนุน (Support)

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ได้อธิบายสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคลมีผลต่อความรู้สึก นึกคิด และการกระทำของบุคคล โดยมีองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ ความเข้าใจต่อบุคคลอื่น (Perceiving the Other Person) ความเข้าใจต่อบุคคลในฐานะผู้ที่รับรู้ (The Other on Perceiver) การวิเคราะห์พฤติกรรมขณะมีสัมพันธ์ภาพ (The Naive Analysis) การมีผลตอบแทนในขณะมีสัมพันธ์ภาพ (Desire and Pleasure) สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพ (Environment Affect) อารมณ์ความรู้สึก เจตสิก (Sentimental) การขอร้องหรือการบังคับที่มีผลต่อสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล (Request and Command) โดยในระบอบประชาธิปไตย อำนาจสูงสุดในการปกครองเป็นของประชาชน องค์การทางการเมืองประกอบด้วยบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งและได้รับความไว้วางใจให้บริหารกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์เหตุผลร่วมกัน (สมบัติ ชำรงชัยวงศ์, 2544; วิชัย ตันศิริ, 2547)

แนวคิดนี้สอดคล้องกับความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเน้นหลักอำนาจของปวงชน เสรีภาพ ความเสมอภาค กฎหมาย และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

รวมถึงคุณสมบัติของบุคลิกภาพประชาธิปไตย เช่น การเปิดเผยความคิดเห็น ความไว้วางใจ และการไม่ยึดติดกับค่านิยมเดิมอย่างเคร่งครัด (สมบัติ ชำรงชัญวงศ์, 2544; วิชัย ต้นศิริ, 2547)

สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเป็นการกระทำทางสังคมของมนุษย์แต่ละคนในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้กับสังคมทั่วไปได้ โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยหรือพฤติกรรมที่มีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและการกระทำของมนุษย์

2.7 ข้อมูลพื้นฐานองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี

1. สภาพทั่วไป

ที่ตั้งและขนาด ตำบลสมอพลือตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวอำเภอเป็นระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร อยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดเป็นระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

เนื้อที่ ตำบลสมอพลือมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 5.972 ตร.กม. หรือประมาณ 3,733 ไร่ ที่ดินในตำบลสมอพลือ ที่ราษฎรถือครองมีเอกสารสิทธิ์ทั้งหมดและที่ส่วนใหญ่ใช้ประกอบอาชีพทางการเกษตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มดินเหนียวปนทราย ที่สาธารณะประโยชน์ 4 แปลง โดยตั้งอยู่หมู่ 1 จำนวน 99 ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ 4 จำนวน 1 งาน 72 ตารางวา ตั้งอยู่หมู่ 4 จำนวน 4 ไร่ 1 งาน 60 ตารางวา และตั้งอยู่หมู่ 5 จำนวน 3 งาน (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

ภูมิประเทศ ลักษณะทั่วไปของตำบลสมอพลือ เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านทางทิศตะวันตกของตำบล (ไหลผ่านหมู่ 1 และหมู่ 2) และมีคลองชลประทานสายสามตัดผ่าน (หมู่ 1, 2, 3 และหมู่ 6) ทางทิศใต้มีถนนเพชรเกษมตัดผ่านกลางตำบล (หมู่ 1, 2 และ 6) สภาพพื้นที่ทั่วไปเหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

อาณาเขต

● ทิศเหนือ	จดตำบลต้นมะม่วง	อำเภอเมือง	จังหวัดเพชรบุรี
● ทิศใต้	จดตำบลท่าเสา	อำเภอบ้านลาด	จังหวัดเพชรบุรี
● ทิศตะวันออก	จดตำบลโพไร่หวาน	อำเภอเมือง	จังหวัดเพชรบุรี
● ทิศตะวันตก	จดตำบลท่าเสา	อำเภอบ้านลาด	จังหวัดเพชรบุรี

จำนวนหมู่บ้าน ตำบลสมอพลือ แบ่งการปกครองเป็น 6 หมู่บ้าน คือ

● หมู่ที่ 1 บ้านสมอพลือ	นายชาญณรงค์ เปรมกมล	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
● หมู่ที่ 2 บ้านท่าไทร	นายปิยะวุฒิ แก้วสว่าง	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2
● หมู่ที่ 3 บ้านไร่คา	นายโสภณ หลีกแหลม	กำนันตำบลสมอพลือ

- หมู่ที่ 4 บ้านนาพ้าง นายอนัส เทศกลั่น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4
- หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเสือ นายพุดเมธ เพ็งศิริ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5
- หมู่ที่ 6 บ้านดอนพลับ นายณรงค์ชัย สุขประสงค์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6

จำนวนประชากร จำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,038 ครัวเรือน และมีประชากรทั้งสิ้น 2,493 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 1,141 คน และเพศหญิง จำนวน 1,352 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 377 คน / ตารางกิโลเมตร (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

ตารางที่ 2.1 จำนวนประชากร

ชื่อหมู่บ้าน	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
บ้านสมอพลี	249	288	358	646
บ้านท่าไทร	235	235	280	515
บ้านไร่คา	232	167	223	390
บ้านนาพ้าง	91	111	143	254
บ้านห้วยเสือ	105	165	154	319
บ้านดอนพลับ	126	175	194	369

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, (ออนไลน์)

2. สภาพเศรษฐกิจ

อาชีพ สภาพพื้นที่โดยทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มเหมาะสมกับการทำเกษตรกรรมและมีพื้นที่บางส่วนติด กับถนนเพชรเกษมเหมาะสมกับการตั้งธุรกิจประเภทอุตสาหกรรมการค้าและบริการ โดยส่วนใหญ่ประชาชนมีอาชีพในการทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ และประกอบอาชีพค้าขาย (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

หน่วยธุรกิจในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ปั้มน้ำมัน	จำนวน 2 แห่ง
บริษัทขายส่งปูนซีเมนต์	จำนวน 1 แห่ง
ร้านขายวัสดุก่อสร้าง	จำนวน 3 แห่ง
อู่ซ่อมรถยนต์	จำนวน 1 แห่ง

โรงสีข้าว	จำนวน 1 แห่ง
โรงงานกลั่นยวณ	จำนวน 2 แห่ง
อุโมงค์แอร์รถยนต์	จำนวน 1 แห่ง
ร้านทำผม	จำนวน 2 แห่ง
ร้านค้าทั่วไป	จำนวน 53 แห่ง
ศูนย์บริการตรวจสอบสภาพรถ	จำนวน 1 แห่ง
รีสอร์ท	จำนวน 1 แห่ง
บริษัทเสริมสุข (จำกัด) มหาชน	จำนวน 1 แห่ง
บริษัทแลคตาซอย (จำกัด)	จำนวน 1 แห่ง
ร้านประดับยนต์ติดตั้งเครื่องเสียง	จำนวน 1 แห่ง
บริษัท ชู ชู กี	จำนวน 1 แห่ง
สนามยิงปืน	จำนวน 1 แห่ง
โรงไม้แปรรูป	จำนวน 1 แห่ง

กลุ่มอาชีพ มีทั้งหมด 4 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกร กลุ่มจิกรสาน กลุ่มทำนาตำบลสมอพลี และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตาลโตนด (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

3. สภาพทางสังคม

การศึกษา

- โรงเรียนประถมศึกษา/อนุบาล จำนวน 1 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนวัดห้วยเสือ (มงคลประชารังสรรค์)
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลสมอพลี
- ที่นั่งอ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 7 แห่ง (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

สถาบันและองค์กรทางศาสนา

ตำบลสมอพลี มีวัดจำนวน 4 แห่ง คือ วัดท่าไชยศิริ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 วัดโพธิวาส ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 วัดกลางวนาราม ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 วัดห้วยเสือ ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

สาธารณสุข

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสมอพลือ (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ป้อมตำรวจชุมชน จำนวน 1 แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

4. การบริการพื้นฐาน

การคมนาคม ในเขตตำบลสมอพลือใช้การคมนาคมเป็นหลักโดยมีเส้นทางดังนี้

ถนนสายเพชรเกษมตัดผ่านท้องที่หมู่ 2 หมู่ 1 และหมู่ 6

ถนนคอนกรีตสายเลียบบแม่น้ำเพชรตัดผ่านจากตำบลท่าเสาเข้าทางทิศตะวันตกของตำบลสมอพลือ ในท้องที่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 ไปยังถนนสายเพชรเกษมส่วนถนนที่ใช้ติดต่อ การคมนาคมภายในตำบลมีโครงสร้างที่ต่อเนื่องกันทั้งตำบล (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำเพชรบุรี จำนวน 1 สาย ไหลผ่าน หมู่ที่ 1 และ หมู่ที่ 2 (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ, 2567)

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

บ่อน้ำตื้น	5 แห่ง
บ่อบาดาล	3 แห่ง
สระน้ำ	12 แห่ง
คลองชลประทาน	1 แห่ง (ผ่านหมู่ 1, 2, 3, 6)
ประปาหมู่บ้าน(หมู่บ้านดูแลเอง)	2 แห่ง

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงคุณธรรมของผู้บริหารท้องถิ่นได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนและสร้างความไว้วางใจจากประชาชน งานวิจัยในประเทศไทยสะท้อนถึงความคาดหวังสูงต่อผู้นำที่ซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีความรับผิดชอบ ขณะทำงานต่างประเทศเน้นความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับความไว้วางใจและประสิทธิผลการบริหาร โดยเฉพาะในชุมชนชนบทและประเทศกำลังพัฒนา งานวิจัยที่ผ่านมาได้ให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของผู้นำเชิงคุณธรรม ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ และแนวทางการพัฒนา แต่ยังมี

ช่องว่างที่ต้องศึกษาเพิ่มเติม การทบทวนวรรณกรรมครั้งนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อสรุปพัฒนาการของผู้นำจากอดีตถึงปัจจุบัน และใช้เป็นฐานในการกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้

2.8.1 งานวิจัยในประเทศไทย

คารุณี หะยีมะเต็ง โรสดา สาและ ช่อครุคดิน มะอีกะและอิทธิชัย สีดา (2566) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของประชาชนต่อคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาชอง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา โดยงานวิจัยนี้มุ่งศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาชอง พบว่าประชาชนมีทัศนคติว่าผู้นำท้องถิ่นมีความกล้าคิดกล้าตัดสินใจอย่างมีเหตุผล เป็นผู้นำที่แสดงความรับผิดชอบ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีความสามารถในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชน นอกจากนี้ การวิเคราะห์ความแตกต่างของทัศนคติต่อภาวะผู้นำในกลุ่มสมาชิกต่างๆ เช่น กลุ่มสินค้า O-top กลุ่มผู้สูงอายุ และผู้ไม่มีสมาชิกกลุ่ม พบว่ามีระดับความคิดเห็นที่แตกต่างกันในบางประเด็น งานวิจัยให้ข้อเสนอแนะว่าคุณลักษณะผู้นำที่ดีควรเน้นการเป็นผู้นำที่กล้าคิด กล้าตัดสินใจอย่างรอบคอบและเน้นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่

วัชรพงศ์ ศุภเกษม (2566) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้นำที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณลักษณะของผู้นำในเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปฏิบัติงานจำนวน 160 คน ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น พบว่า โดยรวมแล้วคุณลักษณะของผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน เช่น บุคลิกภาพ ลักษณะที่เกี่ยวกับงาน และลักษณะทางสังคม ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของผู้ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านค่าตอบแทนที่เป็นธรรม สิ่งแวดล้อมที่สุขลักษณะ และโอกาสพัฒนาเป็นส่วนที่ได้รับการประเมินสูง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำกับคุณภาพชีวิตในการทำงานพบว่าโดยรวมไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติที่มีนัยสำคัญ แต่ในด้านลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ศิริทรัพย์ สังคะพันธ์ และ พชรเดช เสมานู (2566) ได้ศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งน้อย อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด และเปรียบเทียบความคิดเห็น

ทัศนคติของประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนจำนวน 361 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นสูง ผลการวิจัยพบว่า 1) ทัศนคติของประชาชนต่อบทบาทภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามหลักสัปปริสธรรม 7 อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ไม่มีความแตกต่างของทัศนคติในแต่ละกลุ่มตามเพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ 3) ประชาชนเสนอแนะว่าผู้นำควรกล้าตัดสินใจทำสิ่งใหม่ที่สร้างสรรค์ สามารถจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาและประชาชน สนับสนุนวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ และสร้างความสามัคคีในชุมชน เพื่อบริการประชาชนอย่างเท่าเทียม

พลอยไพลิน ดันเจริญพงศ์ และ จิดาภา ธีรศิริกุล (2565) ได้ศึกษา ทัศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองตามทัศนคติของประชาชนในพื้นที่กรุงเทพมหานครที่มีต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล (เช่น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ) กับภาวะผู้นำทางการเมืองตามทัศนคติของประชาชน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำและพฤติกรรมผู้นำกับทัศนคติของประชาชน และ 4) พัฒนาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการ การวิจัยเป็นเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน 400 คนโดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตามทัศนคติของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับระดับทัศนคติ 3) คุณลักษณะผู้นำและพฤติกรรมผู้นำมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของประชาชน 4) ข้อเสนอแนะคือผู้ว่าราชการควรมีลักษณะผู้นำที่เหมาะสมทั้งด้านกายภาพ บุคลิกภาพ และความสามารถในการแก้ไขปัญหา พร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชน

อรณิชา ทศตา, อนุชา พิมายนอก, สุกัญญา ใจอดทนและ จันทร์จิรา ใจอดทน (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา มีงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา ระดับความคาดหวังของประชาชนต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบระดับความคาดหวังของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อลักษณะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างคือผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 1000 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารในระดับมากที่สุดในด้านความคิดสร้างสรรค์ รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชนและความโปร่งใสในการบริหาร นอกจากนี้ ระดับความคาดหวังแตกต่างกันตามเพศ ระดับการศึกษา และ

อาชีพ โดยประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถมและที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป ค้าขาย มีความคาดหวังสูงกว่ากลุ่มอื่น ผู้บริหารที่ได้รับความคาดหวังควรมีความสามารถในการบริหารที่ทันเหตุการณ์ มีหลักธรรมาภิบาล ความยุติธรรม ความโปร่งใส มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์กว้างไกล พร้อมเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและแก้ไขปัญหาในชุมชนอย่างเต็มกำลัง วิจัยนี้ชี้ให้เห็นความสำคัญของลักษณะผู้นำที่เหมาะสม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Hesmert & Vogel (2024) ได้ศึกษา 1 Following Your Ideal Leader: Implicit Public Leadership Theories, Leader—Member Exchange, and Work Engagement งานวิจัยนี้ศึกษาความเชื่อที่ไม่ชัดเจนของประชาชนเกี่ยวกับผู้นำในอุดมคติ (Implicit Public Leadership Theories) และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อนี้กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม (Leader—Member Exchange) รวมถึงผลกระทบต่อความผูกพันในการทำงาน (Work Engagement) ของผู้ตาม การศึกษานี้ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ทางสถิติ พบว่าความเชื่อที่ไม่ชัดเจนของประชาชนเกี่ยวกับลักษณะผู้นำในอุดมคติมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตาม และความผูกพันในการทำงานของผู้ตามอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าแนวคิดผู้นำในอุดมคติสามารถใช้ทำนายพฤติกรรมและความสัมพันธ์ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

งานวิจัยของ Epitropaki et al. (2024) ได้ศึกษาเรื่อง How elections shape perceptions of ideal leadership โดยงานวิจัยนี้ศึกษาว่าผลการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐปี 2020 มีอิทธิพลต่อภาพลักษณ์ผู้นำในอุดมคติของประชาชนอย่างไร โดยสำรวจผู้ที่ระบุว่าเป็นรีพับลิกัน เดโมแครต และอิสระ จำนวนกลุ่มละ 200 คน รวม 600 คน ผ่านแบบสอบถาม 8 ครั้งระหว่างเดือนตุลาคม 2020 ถึงมกราคม 2021 ผลการวิเคราะห์พบว่าผลการเลือกตั้งทำให้ภาพลักษณ์ผู้นำในอุดมคติมีการเปลี่ยนแปลง โดยทัศนคติต่อความเป็นเผด็จการ (Tyranny) และความเป็นชาย (Masculinity) ลดลง เปลี่ยนไปในทิศทางผู้นำที่มีลักษณะคล้ายโจ ไบเดน มากขึ้นและคล้ายโดนัลด์ ทรัมป์ น้อยลง ส่วนลักษณะอื่นๆ เช่น เสน่ห์ ความอ่อนไหว ความทุ่มเท สติปัญญา และพลัง ยังมีความคงที่ ผลนี้พบว่าการรับรู้ความถูกต้องของผลการเลือกตั้งเป็นตัวแปรที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ส่งผลให้ภาพลักษณ์ผู้นำในอุดมคติของประชาชนมีความเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ในโลกจริงได้

งานศึกษาของ Ellen Berry (2020) เรื่อง Leadership in the 21st century – how global is your perspective? ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะสำคัญที่สุดของผู้นำในศตวรรษที่ 21 คือการมี "ทัศนคติแบบ

โลกาภิวัตน์" (global mind-set) ที่รวมถึงความเป็นสากล ความหลากหลาย และความเข้าใจวัฒนธรรมต่างประเทศ งานวิจัยนี้เปรียบเทียบทัศนคติต่อภาวะผู้นำในหลายประเทศ เช่น จีน อินเดีย อียิปต์ เกาหลี และเม็กซิโก โดยพบว่า การเป็นผู้นำที่สามารถร่วมมือข้ามพรมแดนเป็นคุณสมบัติที่สำคัญในยุคที่โลกเผชิญกับปัญหาระดับโลก เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการอพยพแรงงาน นอกจากนี้ ผู้นำที่มีลักษณะเป็นที่ปรึกษาและเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มักได้รับความนิยมมากกว่าผู้นำแบบเผด็จการหรือผู้นำที่เน้นความแข็งแกร่งเป็นหลัก งานวิจัยยังเน้นบทบาทของ "policy entrepreneurs" ที่สามารถสร้างความร่วมมือเพื่อสร้างคุณค่าให้กับสาธารณะในระดับนานาชาติ พร้อมทั้งสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายผู้นำรุ่นใหม่ในระดับโลกเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับความท้าทายในอนาคต

2.9 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ” หัวใจสำคัญที่ผู้นำต้องตระหนักและใส่ใจ คือ การมุ่งพัฒนาศักยภาพของตนเองในทุก ๆ มิติ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความสามารถ การนำหลักคุณธรรมจริยธรรม และหลักธรรมาภิบาลกับการการบริหารรัฐกิจแนวใหม่ ที่จะมุ่งเสริมและสร้างให้เกิดผลได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้แม้ในหลักความเป็นจริงเรื่อง “ผู้นำในอุดมคติ” จะเป็นเพียงสิ่งที่เป็นไปได้ยาก แต่นี่คือสิ่งที่สังคมในปัจจุบันต้องการผู้นำที่มีลักษณะเช่นนี้ ดังนั้นจากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสรุปตัวแปรได้ว่า ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย (1) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน (2) การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง และ (3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และ ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล ภาวะผู้นำ และการบริหารจัดการ สามารถสร้างกรอบแนวคิดได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.10 นิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย

(1) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน หมายถึง ลักษณะพื้นฐานเฉพาะตัวของประชาชนซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อทัศนคติ การรับรู้ และความต้องการทางการเมือง โดยในงานวิจัยนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน หมายถึง ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการอยู่อาศัยในพื้นที่ และประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ความแตกต่างของความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติของประชาชน

(2) การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง หมายถึง ระดับความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการให้ความสำคัญของประชาชนต่อแนวคิด หลักการ และพฤติกรรมทางการเมืองที่ยึดถือคุณธรรมและจริยธรรม โดยในงานวิจัยนี้ การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ ความยุติธรรม การยึดประโยชน์สาธารณะ และการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของผู้นำ ซึ่งวัดจากระดับความคิดเห็นของประชาชนผ่านแบบสอบถามตามตัวชี้วัดที่กำหนด

(3) ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง ลักษณะและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง โดยในงานวิจัยนี้ ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การติดตามข่าวสาร

ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นสาธารณะ การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง การเลือกตั้ง และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ซึ่งนำมาใช้เป็นตัวแปรในการอธิบายความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ

ตัวแปรตาม คือ ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง หมายถึง ระดับความคาดหวังและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ โดยยึดตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมืองการปกครอง ซึ่งในงานวิจัยนี้ ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักคุณธรรม หมายถึง ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละ และการยึดมั่นในความถูกต้อง ด้านหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความรับผิดชอบ และยึดหลักนิติธรรม ด้านภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ การตัดสินใจ การสร้างแรงจูงใจ และการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม และด้านการบริหารจัดการ หมายถึง ความสามารถในการวางแผน บริหารทรัพยากร การแก้ไขปัญหา และการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยความต้องการดังกล่าววัดจากระดับความคิดเห็นของประชาชนผ่านแบบสอบถามตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในงานวิจัย

2.11 สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลที่แตกต่างกัน

2. ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองการปกครองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลที่แตกต่างกัน

3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลที่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อสำรวจความต้องการของประชาชนที่มีต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการผู้นำเชิงคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางพัฒนารูปแบบการสร้างผู้นำในอุดมคติโดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยประกอบไปด้วย

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 2,493 คน (ข้อมูล ณ กรกฎาคม 2567) (องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี, 2567)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) กับประชาชนที่พบเจอในเขตพื้นที่ศึกษา สำหรับการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณของ Yamana (1973 อ้างถึงใน วัดลก รัฐรัตนานนท์, ม.ป.ป. : 35-36) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% โดยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$\begin{aligned}
 \text{เมื่อ } n &= \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} \\
 N &= \text{จำนวนประชากร} \\
 e &= \text{ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง} \\
 &\quad \text{ที่ระดับนัยสำคัญ .05} \\
 \text{แทนค่า } n &= \frac{2493}{1+2493 (.05)^2} \\
 &= \frac{2493}{7.2325} \\
 &= 345
 \end{aligned}$$

จากการแทนค่าสูตรดังกล่าวได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 345 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวน 345 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างจากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี จากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และ ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสมอพลือ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล คุณธรรมของผู้นำ จริยธรรมทางการเมือง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความสนใจกิจการบ้านเมือง ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ส่วนที่ 4 ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง ประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล ภาวะผู้นำ การบริหารจัดการ

ลักษณะแบบสอบถามที่ใช้เป็นแบบวัดระดับข้อมูล ซึ่งพิจารณาจากการแปลค่าเฉลี่ย ของระดับความคิดเห็น ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1981 อ้างถึงใน บุศริน กลิ่นอยู่, ม.ป.ป., น. 486) โดยจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังนี้

ระดับความคิดเห็น กำหนดค่าเท่ากับ

คะแนน 5 คะแนน	หมายถึง	ระดับมากที่สุด
คะแนน 4 คะแนน	หมายถึง	ระดับมาก
คะแนน 3 คะแนน	หมายถึง	ระดับปานกลาง
คะแนน 2 คะแนน	หมายถึง	ระดับน้อย
คะแนน 1 คะแนน	หมายถึง	ระดับน้อยที่สุด

ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์การพิจารณา ช่วงความกว้างของอันตรภาคชั้นและนำมาแปลความหมายได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 - 1.80	หมายความว่า	น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	1.81 - 2.60	หมายความว่า	น้อย
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	2.61 - 3.40	หมายความว่า	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	3.41 - 4.20	หมายความว่า	มาก
ค่าเฉลี่ยตั้งแต่	4.21 - 5.00	หมายความว่า	มากที่สุด

3.3 การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ หลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและกำหนดขอบเขตในการสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม โดยศึกษาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตำรา และเอกสารต่าง ๆ และสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการพิจารณาและเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและเหมาะสมก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-out) กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการวัดความสอดคล้องภายใน (Internal consistency method) ของครอนบัค วิเคราะห์ค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.878 ซึ่งถือว่าแบบสอบถาม มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. การสำรวจเอกสาร (Documentary survey) ได้แก่ การรวบรวมข้อมูลจากแนวคิดทฤษฎี งานวิจัย หนังสือ ตำรา บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อการสร้างกรอบความคิดในการวิจัย
2. การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field survey) ได้แก่ การรวบรวมข้อมูล โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)
3. เมื่อได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม
4. นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 345 คน มาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ คือ โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ คือ 0.05 เมื่อวิเคราะห์ แล้วผู้วิจัยเสนอผลการศึกษา โดยเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา รายละเอียดการวิเคราะห์ มีดังนี้

1. การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์ระดับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ หลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล
3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ หลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติอนุมาน ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร เพื่อทดสอบสมมติฐานโดย สถิติที่ใช้ คือ

ทดสอบค่าที (t-test) สำหรับตัวแปรต้นที่มีการแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม และทดสอบค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานในกรณีมีกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่มขึ้นไป การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 : ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี

ตอนที่ 2 : ผลการวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

ตอนที่ 3 : ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตอนที่ 4 : ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง

ตอนที่ 5 : ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง

4.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสมอพลี จำนวน 345 คน โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

N = 345		
ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	158	45.80
- หญิง	187	54.20
รวม	345	100.00
2. อายุ		
- 18 – 30 ปี	27	7.80
- 31-40 ปี	38	11.00
- 41 – 50 ปี	72	20.90
- 51 – 60 ปี	58	16.80
- 61 ปีขึ้นไป	150	43.50
รวม	345	100.00
3. ระดับการศึกษา		
- ต่ำกว่าประถมศึกษา	5	1.40
- ประถมศึกษา	58	16.80
-มัธยมศึกษาตอนต้น	56	16.20
-มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	78	22.60
-อนุปริญญา/ปวส.	41	11.90
-ปริญญาตรี	99	28.70
-สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.30
รวม	345	100.00
4.อาชีพ		
-เกษตรกร	79	22.90
-รับจ้างทั่วไป	44	12.80
-ค้าขาย/ธุรกิจทั่วไป	74	21.40
-พนักงานบริษัทเอกชน	57	16.50
-นักเรียน/นักศึกษา	7	2.00

ตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ (ต่อ)

N = 345		
ปัจจัยด้านลักษณะบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. อาชีพ (ต่อ)		
- แม่บ้าน/พ่อบ้าน	29	8.40
- รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	187	54.20
รวม	345	100.00
5. รายได้ต่อเดือน		
-ต่ำกว่า 10,000 บาท	44	12.80
-10,001-15,000 บาท	119	34.50
-15,001-20,000 บาท	72	20.90
-20,001-30,000 บาท	63	18.30
-30,001 บาทขึ้นไป	47	13.60
รวม	345	100.00
6.ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
-น้อยกว่า 5 ปี	20	5.80
- 5 – 10 ปี	59	17.10
- 11 -20 ปี	60	17.40
-21-30 ปี	59	17.10
- มากกว่า 30 ปี	147	42.60
รวม	345	100.00

จากตารางที่ 4.1 จำนวน และร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ พบว่า

ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 และ เพศชาย จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8

ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 345 คน พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 และอายุระหว่าง 51 –

60 ปี จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 ขณะที่กลุ่มอายุ 31 – 40 ปี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.00 และกลุ่มอายุ 18 – 30 ปี มีเพียง 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.80 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุและวัยกลางคนตอนปลาย

ในด้านระดับการศึกษา พบว่าประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.60 และมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 16.20 ขณะที่ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 16.80 และอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 ส่วนผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีจำนวนเพียง 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.30 และกลุ่มต่ำกว่าประถมศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 จะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนปลายจนถึงปริญญาตรีเป็นหลัก

สำหรับอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 รองลงมาคือ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 21.40 และรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 ขณะที่พนักงานบริษัทเอกชนมีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 ส่วนผู้ที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 กลุ่มแม่บ้าน/พ่อบ้านมีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.40 และกลุ่มที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดคือ นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.00 สะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรและผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ในด้านรายได้ต่อเดือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 – 15,000 บาท จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 รองลงมาคือผู้ที่มีรายได้ระหว่าง 15,001 – 20,000 บาท จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.90 และรายได้ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 ขณะที่ผู้ที่มีรายได้มากกว่า 30,001 บาทขึ้นไปมีจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 13.60 ส่วนกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาทมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 12.80 จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง (10,001 – 20,000 บาทต่อเดือน) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของประชาชนในพื้นที่ถึงชนบทที่มีทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย และผู้รับจ้างทั่วไป

ในด้าน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการอยู่อาศัยมาเป็นเวลานาน โดยผู้ที่อาศัยอยู่มากกว่า 30 ปีมีจำนวนมากที่สุด คือ 147 คน คิดเป็นร้อยละ 42.60 แสดงให้เห็นถึงความเป็นชุมชนดั้งเดิมและการตั้งถิ่นฐานระยะยาว รองลงมาคือผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ 11 – 20 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40 และผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ 5 – 10 ปี และ 21 – 30 ปี มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 59 คน คิดเป็นร้อยละ 17.10 เท่ากัน ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน

เพียง 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.80 จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่มีรากฐานการอยู่อาศัยในพื้นที่มายาวนาน ทำให้มีความผูกพันกับชุมชนและมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นสูง

4.2 ผลวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

ผลวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
2. การรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ
3. การรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง

ตาราง 4.2 ผลวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่โดยรวม

	การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของ ประชาชนในพื้นที่	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1.	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก ธรรมาภิบาล	3.93	0.95	มาก
2.	การรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ	4.19	0.77	มาก
3.	การรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทาง การเมือง	4.26	0.72	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.13	0.74	มาก

จากตารางที่ 4.2 ผลวิเคราะห์การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม พบว่า การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.74) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความเข้าใจและให้ความสำคัญต่อหลักคุณธรรมและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปกครองอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.72) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของ

ผู้นำ ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.77) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วน ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.95) อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักธรรมาภิบาลน้อยกว่าด้านอื่น

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรม (การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย)	3.87	1.00	มาก	4
2. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรม (การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม)	3.93	0.95	มาก	3
3. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบได้)	3.93	0.97	มาก	3
4. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม (การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร)	3.94	0.97	มาก	2
5. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบ (การตระหนักในสิทธิและหน้าที่)	3.95	0.98	มาก	1
6. ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่า (การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด)	3.94	0.99	มาก	2
รวม	3.93	0.95	มาก	

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล พบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลของประชาชนในพื้นที่โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.95) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนมีความตระหนักรู้และเข้าใจหลักธรรมาภิบาลในระดับที่ดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลัก

ความรับผิดชอบมากที่สุด ($\bar{X}$ 3.95, SD = 0.98) รองลงมาคือ หลักการมีส่วนร่วม และ หลักความ
 คุ่มค่า ($\bar{X}$ 3.94, SD = 0.97 และ 0.99 ตามลำดับ) ถัดมาคือ หลักคุณธรรม และ หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$
 = 3.93, S.D. = 0.95) สำหรับ ด้าน ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักนิติธรรม ($\bar{X}$ 3.87,
 SD = 1.00) แม้อยู่ในระดับมาก แต่ยังถือว่าต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย แสดงว่าความเข้าใจในเรื่องการยึด
 หลักกฎหมายอาจยังไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการ
 ปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ

การรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความซื่อสัตย์สุจริต	4.18	0.81	มาก	4
2. ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความเสียสละเพื่อ ส่วนรวม	4.19	0.79	มาก	3
3. ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.19	0.80	มาก	3
4. ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความยุติธรรม ไม่ เลือกปฏิบัติ	4.20	0.81	มาก	2
5.ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความมีวินัยและ เป็นแบบอย่างที่ดี	4.22	0.78	มากที่สุด	1
รวม	4.19	0.77	มาก	

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรม
 ทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ พบว่าการรับรู้
 เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำของประชาชนในพื้นที่ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.19 , S.D. =
 0.77) แสดงว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ต่อคุณธรรมของผู้นำในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์สูง โดยเมื่อ
 พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้นำที่ดีควรมีวินัยและเป็นแบบอย่าง
 ที่ดี ($\bar{X}$ = 4.22, S.D. = 0.78) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา คือ ผู้นำที่ดีควรมีความยุติธรรม ไม่เลือก
 ปฏิบัติ ($\bar{X}$ = 4.20, S.D. = 0.81) อยู่ในระดับ มาก ถัดมาคือ ผู้นำที่ดีควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่

และควรมีความเสถียรเพื่อส่วนรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.79) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้นำที่ดีควรมีความซื่อสัตย์สุจริต (ค่าเฉลี่ย 4.18, S.D. = 0.81) อยู่ในระดับ มาก

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง

การรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว	4.26	0.72	มากที่สุด	2
2. ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ	4.25	0.75	มากที่สุด	3
3. ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรหลีกเลี่ยงการกระทำ	4.26	0.74	มากที่สุด	2
4. ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา	4.26	0.75	มากที่สุด	2
5. ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	4.27	0.73	มากที่สุด	1
รวม	4.26	0.72	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.72) แสดงว่า ประชาชนในพื้นที่ที่มีการรับรู้ต่อจริยธรรมทางการเมืองของผู้นำอยู่ในเกณฑ์สูงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้นำทางการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.73) อยู่ในระดับ มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.72), ควรหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.74) และ ควรเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.75) ซึ่งอยู่ในระดับ มากที่สุดเช่นเดียวกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด แต่ยังอยู่ใน

ระดับ มากที่สุด คือ ผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.75)

4.3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
3. ความสนใจกิจการบ้านเมือง
4. ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ตาราง 4.6 ผลวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม

ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1.	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.33	0.96	มาก
2.	การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	3.56	0.78	มาก
3.	ความสนใจกิจการบ้านเมือง	3.60	0.91	มาก
4.	ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	3.08	0.96	มาก
เฉลี่ยรวม		3.39	0.80	มาก

จากตารางที่ 4.6 ผลวิเคราะห์ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.80) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ความสนใจกิจการบ้านเมือง ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.91) รองลงมา คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.78) และ การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.96) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = 0.96) แต่ก็ยังอยู่ในระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น อย่างสม่ำเสมอ	4.26	0.80	มากที่สุด	1
2. ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ ตำบล	3.53	1.05	มาก	2
3. ท่านแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมหรือเวที สาธารณะ	2.89	1.24	ปานกลาง	4
4. ท่านติดตามการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น	3.50	1.03	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของ ผู้บริหารท้องถิ่น	2.48	1.39	ปานกลาง	5
รวม	3.33	0.96	มาก	

จากตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.96) สะท้อนว่า ประชาชนโดยทั่วไปมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.80) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.05) และ การติดตามการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 1.03) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมหรือเวทีสาธารณะ ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = 1.24) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การบริหารงานของ อบต. ได้	3.62	0.79	มาก	1
2. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ พัฒนาท้องถิ่น	3.56	0.83	มาก	3
3. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ งบประมาณของ อบต.	3.51	0.84	มาก	5
4. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาชุมชน	3.55	0.84	มาก	4
5. ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและเข้าใจ ง่าย	3.57	0.85	มาก	2
รวม	3.56	0.78	มาก	

จากตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรม
ทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับ มาก
($\bar{X} = 3.56$, $SD = 0.78$) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่
เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ค่อนข้างดี เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต.
($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.79$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การรับข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย
($\bar{X} = 3.57$, $SD = 0.85$) และ “การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาท้องถิ่น” ($\bar{X} = 3.56$,
 $SD = 0.83$) ทั้งสองข้ออยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับการใช้งบประมาณของ อบต. ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.84$) แต่ก็ยังอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนใน
พื้นที่ ด้านความสนใจกิจการบ้านเมือง

ความสนใจกิจการบ้านเมือง	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านสนใจติดตามข่าวสารการเมืองในระดับ ท้องถิ่น	3.78	0.97	มาก	1
2. ท่านสนใจติดตามนโยบายการพัฒนา ท้องถิ่น	3.62	0.92	มาก	2
3. ท่านสนใจติดตามการทำงานของนายก อบต.	3.61	0.94	มาก	3
4. ท่านสนใจติดตามผลการดำเนินงานของ อบต.	3.62	0.92	มาก	2
5. ท่านสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับ การเมืองท้องถิ่น	3.34	1.14	ปานกลาง	4
รวม	3.60	0.91	มาก	

จากตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านความสนใจกิจการบ้านเมือง โดยภาพรวมประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีมีความสนใจกิจการบ้านเมืองอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.60$, $SD = 0.91$) แสดงให้เห็นว่าประชาชนมีการตระหนักรู้และให้ความสำคัญต่อกิจการบ้านเมืองในระดับท้องถิ่นอย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยในระดับชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ประชาชนให้ความสนใจติดตาม ข่าวสารการเมืองในระดับท้องถิ่น มากที่สุด ($\bar{X} = 3.78$, $SD = 0.97$) รองลงมาคือ การติดตาม นโยบายการพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.92$) และ ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 3.62$, $SD = 0.92$) ถัดมาคือ การติดตาม การทำงานของนายก อบต. อยู่ในลำดับที่สาม ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.94$) ส่วนข้อที่ประชาชนให้ความสนใจน้อยที่สุดคือ การ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.34$, $SD = 1.14$) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในพื้นที่ ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ประสบการณ์เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านมีประสบการณ์ในการติดต่อขอรับ บริการจาก อบต.	3.39	1.03	ปานกลาง	2
2. ท่านมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรม ที่จัดโดย อบต.	3.22	1.04	ปานกลาง	3
3. ท่านมีประสบการณ์ในการร้องเรียนหรือ เสนอความคิดเห็นต่อ อบต.	2.53	1.12	น้อย	5
4.ท่านมีประสบการณ์ในการได้รับความ ช่วยเหลือจาก อบต.	3.71	0.98	มาก	1
5.ท่านมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับ อบต.	2.55	1.25	น้อย	4
รวม	3.08	0.96	มาก	

จากตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านประสบการณ์เกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, $SD = 0.96$) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในพื้นที่มีประสบการณ์ในการติดต่อ มีส่วนร่วม และทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การได้รับความช่วยเหลือจาก อบต. ($\bar{X} = 3.71$, $SD = 0.98$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การมีประสบการณ์ในการติดต่อขอรับบริการจาก อบต. ($\bar{X} = 3.39$, $SD = 1.03$) อยู่ในระดับปานกลาง และ การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดย อบต. ($\bar{X} = 3.22$, $SD = 1.04$) อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การร้องเรียนหรือเสนอความคิดเห็นต่อ อบต. ($\bar{X} = 2.53$, $SD = 1.12$) และ การทำงานร่วมกับ อบต. ($\bar{X} = 2.55$, $SD = 1.25$) ซึ่งอยู่ในระดับน้อย

4.4 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง

ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านหลักคุณธรรม

2. ด้านหลักธรรมาภิบาล
3. ด้านภาวะผู้นำ
4. ด้านการบริหารจัดการ

ตาราง 4.11 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของประชาชนในพื้นที่ โดยรวม

	ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำ ในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น
1.	ด้านหลักคุณธรรม	4.58	0.79	มากที่สุด
2.	ด้านหลักธรรมาภิบาล	4.52	0.91	มากที่สุด
3.	ด้านภาวะผู้นำ	4.45	0.97	มากที่สุด
4.	ด้านการบริหารจัดการ	4.53	0.93	มากที่สุด
	เฉลี่ยรวม	4.52	0.82	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของประชาชนในพื้นที่โดยรวม พบว่าอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.82) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนให้ความสำคัญและต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และมีคุณสมบัติที่เหมาะสมต่อการบริหารงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.79) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านหลักธรรมาภิบาล ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.91) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการบริหารงานโดยยึดหลักความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการใช้อำนาจอย่างเหมาะสม ถัดมาคือ ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.97) อยู่ในระดับมากที่สุด และสุดท้ายคือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.93) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักคุณธรรม

ด้านหลักคุณธรรม	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านต้องการผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ ทุจริตคอร์รัปชัน	4.60	0.83	มากที่สุด	1
2. ท่านต้องการผู้นำที่มีความเสียสละ มุ่ง ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน	4.60	0.78	มากที่สุด	1
3. ท่านต้องการผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อ หน้าที่และต่อประชาชน	4.58	0.83	มากที่สุด	2
4. ท่านต้องการผู้นำที่มีความยุติธรรม ไม่เลือก ปฏิบัติ	4.57	0.87	มากที่สุด	3
5. ท่านต้องการผู้นำที่มีความมีวินัย และเป็น แบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน	4.55	0.89	มากที่สุด	4
รวม	4.58	0.79	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักคุณธรรมของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นมีคุณธรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.79$) แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับคุณลักษณะด้านความดีและความถูกต้องของผู้นำในการบริหารงาน

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ ผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และ ผู้นำที่มีความเสียสละ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ($\bar{X} = 4.60$, $SD = 0.83$ และ 0.78 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความคาดหวังว่าผู้นำจะต้องยึดมั่นในความถูกต้องและประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก รองลงมาคือ ผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชน ($\bar{X} = 4.58$, $SD = 0.83$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าประชาชนให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อประชาชนและความเอาใจใส่ต่อประชาชน ข้ออื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำที่มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.57$, $SD = 0.87$) และ ผู้นำที่มีความมีวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน

ดีแก่ประชาชน ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.89$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีและบริหารงานอย่างยุติธรรม

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักธรรมาภิบาล

ด้านหลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก นิติธรรม (การปกครองโดยใช้กฎหมาย)	4.53	0.94	มากที่สุด	2
2. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก คุณธรรม (การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม)	4.54	0.92	มากที่สุด	1
3. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก ความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลและ ตรวจสอบได้)	4.54	0.91	มากที่สุด	1
4. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึด หลักการมีส่วนร่วม (การให้ประชาชนมีส่วน ร่วม)	4.53	0.93	มากที่สุด	2
5. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก ความรับผิดชอบ (พร้อมรับผิดชอบในการ กระทำ)	4.52	0.94	มากที่สุด	3
6. ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก ความคุ้มค่า (ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ สูงสุด)	4.49	0.98	มากที่สุด	4
รวม	4.52	0.91	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ด้านหลักธรรมาภิบาลของประชาชนในพื้นที่ ด้านหลักธรรมาภิบาล พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 0.91$) แสดงให้เห็น

ว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการบริหารงานที่โปร่งใส ยุติธรรม และมีความรับผิดชอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรม (การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม) และ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบได้) ($\bar{X}$ = 4.54, SD = 0.92 และ 0.91 ตามลำดับ)อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้อง โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ รองลงมาคือ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักนิติธรรม (การปกครองโดยใช้กฎหมาย) และ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม (การให้ประชาชนมีส่วนร่วม) ($\bar{X}$ = 4.53, SD = 0.94 และ 0.53 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความต้องการให้ผู้นำเคารพกฎหมายและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ข้ออื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 4.52, SD = 0.94) และ ผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 4.49, SD = 0.98) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำรับผิดชอบต่อ การตัดสินใจและบริหารทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านภาวะผู้นำ

ด้านภาวะผู้นำ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4.46	0.95	มากที่สุด	2
2. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ	4.49	0.96	มากที่สุด	1
3. ท่านต้องการผู้นำที่มีทักษะการสื่อสารที่ดี	4.45	1.01	มากที่สุด	3
4. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ	4.43	1.06	มากที่สุด	5
5. ท่านต้องการผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและความสามัคคีในชุมชน	4.44	1.02	มากที่สุด	4
รวม	4.45	0.97	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านภาวะผู้นำของ

ประชาชนในพื้นที่ พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 0.97$) แสดงให้เห็นว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำมีความสามารถและคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการบริหารงานและพัฒนาชุมชน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ ผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ ($\bar{X} = 4.49$, $SD = 0.96$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำมีความรอบคอบ และสามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รองลงมาคือ ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ($\bar{X} = 4.46$, $SD = 0.95$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความต้องการให้ผู้นำสามารถมองการณ์ไกลและวางแผนพัฒนาชุมชนได้อย่างรอบด้าน ข้ออื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำที่มีทักษะการสื่อสารที่ดี ($\bar{X} = 4.45$, $SD = 1.01$), ผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและความสามัคคีในชุมชน ($\bar{X} = 4.44$, $SD = 1.02$) และ ผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.43$, $SD = 1.06$) อยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการบริหารจัดการ

ด้านการบริหารจัดการ	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ
1. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น	4.56	0.94	มากที่สุด	1
2. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ	4.55	0.94	มากที่สุด	2
3. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาบุคลากร	4.51	1.00	มากที่สุด	4
4. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง	4.52	0.96	มากที่สุด	3
5. ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน	4.51	1.01	มากที่สุด	4
รวม	4.53	0.93	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนในพื้นที่ ด้านการบริหาร

จัดการ พบว่า ประชาชนมีความต้องการให้ผู้นำท้องถิ่นมีความสามารถด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, $SD = 0.93$) แสดงให้เห็นว่าประชาชนให้ความสำคัญกับความสามารถในการบริหารและจัดการงานของผู้นำ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุด ได้แก่ ผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.94$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าประชาชนคาดหวังให้ผู้นำสามารถวางแผนพัฒนาชุมชนได้อย่างเป็นระบบและครอบคลุม รองลงมาคือ ผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.55$, $SD = 0.94$) อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงถึงความต้องการให้ผู้นำบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและโปร่งใส ข้ออื่น ๆ ได้แก่ ผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ($\bar{X} = 4.52$, $SD = 1.01$), ผู้นำที่มีความสามารถในการให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 0.96$) และ ผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาบุคลากร ($\bar{X} = 4.51$, $SD = 1.00$) อยู่ในระดับมากที่สุด

4.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมการปกครอง

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.16 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	Mean	S.D.	t	Sig.
ชาย	158	4.53	0.85	0.122	.999
หญิง	187	4.51	0.81	0.122	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.16 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีที่มีเพศแตกต่างกัน มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี ไม่แตกต่างกัน โดยค่า Sig. มีค่า

เท่ากับ .999 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 แสดงให้เห็นว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ใช่ปัจจัยที่ทำให้ความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมทางการปกครองแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.17 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
18 – 30 ปี	27	4.45	1.04	.214	.931
31 - 40 ปี	38	4.51	0.84		
41 - 50 ปี	72	4.58	0.89		
51 - 60 ปี	58	4.56	0.85		
61 ปีขึ้นไป	150	4.52	0.74		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.17 การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี จำแนกตามอายุพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($F = 0.214$, $Sig. = 0.931$) แสดงให้เห็นว่า ความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนในพื้นที่ ไม่ขึ้นอยู่กับช่วงอายุของประชาชนแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 4.18 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรมจริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีของประชาชน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่าประถมศึกษา	5	4.41	0.89	1.318	.248

ระดับการศึกษา	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
ประถมศึกษา	58	4.40	0.69		
มัธยมศึกษาตอนต้น	56	4.45	0.84		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	78	4.48	0.83		
อนุปริญญา/ปวส.	41	4.44	0.99		
ปริญญาตรี	99	4.71	0.74		
สูงกว่าปริญญาตรี	8	4.50	1.41		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($F = 1.318$, $Sig. = 0.248$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนไม่ขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของประชาชนแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 4.19 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือของประชาชน จำแนกตามระดับอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
เกษตรกร	79	4.38	0.84	2.224	.041
รับจ้างทั่วไป	44	4.37	0.64		
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	74	4.49	0.94		
พนักงานบริษัทเอกชน	57	4.62	0.78		
นักเรียน/นักศึกษา	7	4.08	1.35		
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	29	4.64	0.61		
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	55	4.79	0.79		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ จำแนกตามระดับอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($F = 2.224$, $Sig. = 0.041$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนมีความแตกต่างกันตามกลุ่มอาชีพ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติ พบว่า กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ประชาชนที่ประกอบอาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมา คือ นักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 4.08$) และ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 4.49$) ขณะที่กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน ($\bar{X} = 4.62$) แสดงให้เห็นว่า ประชาชนแต่ละอาชีพมีความคาดหวังต่อคุณธรรม จริยธรรม และความสามารถในการบริหารจัดการของผู้นำแตกต่างกัน โดยกลุ่มอาชีพที่มีความมั่นคงหรือเกี่ยวข้องกับงานภาครัฐมีความต้องการผู้นำในอุดมคติสูงกว่า

การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มประชาชนที่ประกอบอาชีพ รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีระดับความต้องการผู้นำในอุดมคติสูงกว่ากลุ่ม พนักงานบริษัทเอกชน และ เกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มนักเรียน/นักศึกษา และ แม่บ้าน/พ่อบ้าน มีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่ม พนักงานบริษัทเอกชน เช่นกัน ขณะที่กลุ่มอาชีพอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญต่อกัน แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีความมั่นคงในอาชีพหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับงานภาครัฐ รวมถึงกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยเรียนและครอบครัว มีความคาดหวังต่อคุณธรรม จริยธรรม และภาวะผู้นำสูงกว่ากลุ่มแรงงานเอกชนทั่วไป

ตารางที่ 4.20 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือของประชาชน จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
ต่ำกว่า 10,000 บาท	44	4.46	0.77	.785	.536
10,001 - 15,000 บาท	119	4.44	0.79		
15,001 - 20,000 บาท	72	4.55	0.83		
20,001 - 30,000 บาท	63	4.60	0.83		
30,001 บาทขึ้นไป	47	4.64	0.95		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($F = 0.785$, Sig. = 0.536) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนไม่ขึ้นอยู่กับระดับรายได้

ตารางที่ 4.21 ผลการเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือของประชาชน จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสมอพลือ

ระยะเวลาที่อาศัยในตำบล สมอพลือ	จำนวน	Mean	S.D.	F	Sig.
น้อยกว่า 5 ปี	20	4.62	0.88	.543	.704
5 - 10 ปี	59	4.63	0.85		
11 - 20 ปี	60	4.50	0.93		
21 - 30 ปี	59	4.55	0.82		
มากกว่า 30 ปี	147	4.46	0.77		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ จำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยในตำบล พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ 0.05 ($F = 0.543$, Sig. = 0.704) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนไม่ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2. ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนที่แตกต่างกันส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง	S.S.	Df	M.S.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	109.698	68	1.637	3.609	.000
ภายในกลุ่ม	125.658	277	.454		
รวม	235.356	345			

จากตารางที่ 4.22 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 3.609$, Sig. = 0.000)

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่า ระดับการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครองของประชาชนมีผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ กล่าวคือ ประชาชนที่มีการรับรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมสูง มักมีความคาดหวังให้ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารจัดการท้องถิ่นที่สูงตามไปด้วย ขณะที่กลุ่มที่มีการรับรู้ต่ำ มีความต้องการต่อผู้นำในระดับต่ำกว่า แต่โดยรวมทุกกลุ่มยังคงให้ความสำคัญต่อคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำในเกณฑ์สูงถึงมากที่สุด

การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีการรับรู้เกี่ยวกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมทางการปกครอง ในระดับสูง มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติสูงกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ ในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มที่มีการรับรู้ ในระดับปานกลาง มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มที่รับรู้ในระดับต่ำเช่นกัน แต่ไม่แตกต่างจากกลุ่มที่มีการรับรู้สูงอย่างมีนัยสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่า การรับรู้เรื่องคุณธรรมและจริยธรรมของประชาชนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความต้องการต่อผู้นำท้องถิ่น กล่าวคือ ยิ่งประชาชนมีการรับรู้มากเท่าใด ก็ยิ่งมีความต้องการผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม และภาวะการบริหารจัดการที่ดีมากขึ้นเท่านั้น

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3. ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.23 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน	S.S.	df	M.S.	F	Sig.
ระหว่างกลุ่ม	102.503	101	1.015	1.856	.000
ภายในกลุ่ม	132.852	243	.547		
รวม	235.356	345			

จากตารางที่ 4.23 การวิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกับความต้องการผู้นำในอุดมคติของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 1.856$, $Sig. = 0.000$)

ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ กล่าวคือ ประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูง หรือมีความสนใจและติดตามกิจการบ้านเมืองมาก มักมีความคาดหวังให้ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารจัดการท้องถิ่นที่สูงตามไปด้วย ในขณะที่กลุ่มที่มีปัจจัยทางการเมืองต่ำ มีความต้องการต่อผู้นำในระดับต่ำกว่า แต่โดยรวมทุกกลุ่มยังคงให้ความสำคัญต่อคุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำในเกณฑ์สูงถึงมากที่สุด

การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé พบว่า กลุ่มประชาชนที่มี ปัจจัยทางการเมืองในระดับสูง เช่น มีการติดตามข่าวสารบ้านเมือง มีการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น มีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติสูงกว่ากลุ่มที่มี ปัจจัยทางการเมืองในระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มที่มี ปัจจัยทางการเมืองในระดับปานกลาง มีความต้องการสูงกว่ากลุ่มระดับต่ำเช่นกัน แต่ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่มีระดับสูง แสดงให้เห็นว่า ยิ่งประชาชนมีการรับรู้และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากเท่าใด ก็ยิ่งมีความคาดหวังต่อคุณธรรม จริยธรรม และภาวะผู้นำของผู้บริหารท้องถิ่นมากขึ้นตามไปด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง จำนวน 345 คน โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS ผู้วิจัยได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี

จากการศึกษาพบว่า ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58) อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนต้องการผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และมีความเสียสละ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.60 ทั้งสองข้อ) รองลงมาคือความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชน (ค่าเฉลี่ย 4.58) ความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 4.57) และความมีวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.55) ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ย 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.56) รองลงมาคือความสามารถในการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.55) การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน (ค่าเฉลี่ย 4.52) การให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 4.51) และการพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ย 4.51) ด้านหลักธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ย 4.52 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลัก

คุณธรรมและหลักความโปร่งใสมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.54 ทั้งสองข้อ) รองลงมาคือหลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 4.53) หลักความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 4.52) และหลักความคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 4.49) และด้านภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ย 4.45 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยประชาชนต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบคอบมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.49) รองลงมาคือวิสัยทัศน์กว้างไกล (ค่าเฉลี่ย 4.46) ทักษะการสื่อสารที่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.45) การสร้างแรงจูงใจและความสามัคคีในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 4.44) และการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.43)

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพล้อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากการศึกษาพบว่า เพศ ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ย 4.53 และเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 4.51 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. = .999) อายุ ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ โดยกลุ่มอายุต่างๆ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.45-4.58 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.214$, Sig. = 0.931) ระดับการศึกษา ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ โดยกลุ่มการศึกษาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.40-4.71 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 1.318$, Sig. = 0.248) อาชีพ ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 2.224$, Sig. = 0.041) โดยกลุ่มรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.79) รองลงมาคือแม่บ้าน/พ่อบ้าน (ค่าเฉลี่ย 4.64) และพนักงานบริษัทเอกชน (ค่าเฉลี่ย 4.62) ขณะที่นักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.08) การวิเคราะห์รายคู่พบว่า กลุ่มรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีระดับความต้องการสูงกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนและเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญ รายได้ต่อเดือน ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ โดยกลุ่มรายได้ต่างๆ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.44-4.64 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.785$, Sig. = 0.536) และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ โดยกลุ่มระยะเวลาต่างๆ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.46-4.63 ซึ่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.543$, Sig. = 0.704)

สำหรับปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง พบว่า ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 3.609$, Sig. = 0.000) โดยประชาชนที่มีการรับรู้สูงมีความคาดหวังให้ผู้นำมีคุณธรรม จริยธรรม และการบริหารจัดการสูงตามไปด้วย การวิเคราะห์รายคู่พบว่า กลุ่มที่มีการรับรู้ในระดับสูงมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติสูงกว่ากลุ่มที่มีการรับรู้ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ

เช่นเดียวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($F = 1.856$, Sig. = 0.000) โดยประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงหรือสนใจติดตามกิจการบ้านเมืองมากมีความคาดหวังให้ผู้นำมีคุณธรรมจริยธรรม และการบริหารจัดการสูงตามไปด้วย การวิเคราะห์รายกลุ่มพบว่า กลุ่มที่มีปัจจัยทางการเมืองในระดับสูงมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติสูงกว่ากลุ่มที่มีปัจจัยทางการเมืองในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

จากผลการศึกษาสามารถเสนอแนะแนวทางพัฒนาผู้นำในอุดมคติได้ 3 ด้านดังนี้

ด้านแรกคือ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญสูงสุดกับด้านหลักคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.58) โดยเฉพาะความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ผู้นำท้องถิ่นจึงควร เสริมสร้างและรักษาความซื่อสัตย์สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ โดยหลีกเลี่ยงการทุจริตคอร์รัปชันทุกรูปแบบ แสดงความเสียสละและมุ่งเน้นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน รับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชนอย่างเต็มที่ ปฏิบัติต่อประชาชนอย่างยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และมีวินัยในตนเองเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน

ด้านที่สอง คือ การพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการศึกษาพบว่าอาชีพส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ ผู้นำจึงควร ให้ความสำคัญกับทุกกลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรซึ่งเป็นอาชีพหลักของชุมชน (ร้อยละ 22.90) สร้างความเข้าใจและตอบสนองความต้องการของกลุ่มต่างๆ ที่มีความคาดหวังแตกต่างกัน เช่น กลุ่มข้าราชการที่มีความคาดหวังสูง กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มผู้สูงอายุที่มีสัดส่วนสูง (ร้อยละ 43.50) ซึ่งต้องการการดูแลและบริการที่เหมาะสมกับวัย

และด้านสุดท้ายคือ การสร้างความไว้วางใจและความชอบธรรม เนื่องจากประชาชนให้ความสำคัญสูงกับจริยธรรมทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย 4.26) โดยเฉพาะการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ผู้นำจึงควร แสดงพฤติกรรมที่สร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ หลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่เหมาะสมหรือขัดต่อจริยธรรมเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างจริงจังและนำไปปรับปรุงการทำงาน

5.2 การอภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม การปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติ เปรียบเทียบความต้องการจำแนกตามตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรมจริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาผู้นำ ผลการวิจัยที่สรุปได้มีประเด็นที่น่าสนใจหลายประการซึ่งปัจจัย การรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถ อภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลัก คุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความต้องการต่อผู้นำในอุดมคติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญ สูงสุดกับด้านหลักคุณธรรม รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการ ด้านหลักธรรมาภิบาล และด้าน ภาวะผู้นำตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนในตำบลสมอพลีมีความคาดหวังสูงต่อผู้นำ ท้องถิ่นและให้ความสำคัญกับมิติทางจริยธรรมเป็นหลัก การที่ประชาชนให้ความสำคัญสูงสุดกับ ด้านหลักคุณธรรมนั้น สะท้อนถึงความต้องการพื้นฐานของสังคมที่ต้องการผู้นำที่มีความน่าเชื่อถือ และสร้างความมั่นใจได้ โดยเฉพาะคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน และ ความเสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของอรณิชา ทศตา และคณะ (2558) ที่พบว่าประชาชนในจังหวัดนครราชสีมามีความคาดหวังต่อภาวะผู้นำของ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับมากที่สุด โดยเน้นความสำคัญของคุณธรรม ความ โปร่งใส และความยุติธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงที่ผ่านมาสังคมไทยประสบปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประชาชนตระหนักและให้ความสำคัญกับ คุณธรรมของผู้นำมากขึ้น นอกจากนี้ การที่ประชาชนให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และต่อประชาชนเป็นลำดับต้นๆ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคารุณี หะยิมะเด็น และคณะ (2566) ที่ พบว่าประชาชนมีทัศนคติว่าผู้นำท้องถิ่นควรเป็นผู้ที่แสดงความรับผิดชอบและมีความสามารถในการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาชุมชน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ของไทยมีความคาดหวัง ในลักษณะเดียวกันต่อผู้นำท้องถิ่น สำหรับด้านการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมา ประชาชน ต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมาคือความสามารถใน การจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ผล การศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริทรัพย์ สังคะพันธ์ และเพชรเดช เสมานู (2566) ที่พบว่า ประชาชนเสนอแนะว่าผู้นำควรกล้าตัดสินใจทำสิ่งใหม่สร้างสรรค์และสนับสนุนวิธีการแก้ปัญหา

ใหม่ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนตระหนักว่าการพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้าต้องอาศัยทั้งความมีคุณธรรมและความสามารถในการบริหารจัดการที่ดีไปพร้อมกัน ด้านหลักธรรมาภิบาลที่ประชาชนให้ความสำคัญนั้น โดยเฉพาะหลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สะท้อนถึงความต้องการให้มีระบบการบริหารจัดการที่ตรวจสอบได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของพลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์ และจิตาภา ธิรศิริกุล (2565) ที่พบว่าคุณลักษณะผู้นำและพฤติกรรมผู้นำที่สร้างความเชื่อมั่นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติของประชาชน ซึ่งความโปร่งใสเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นดังกล่าว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Ellen Berr (2017) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้นำที่มีลักษณะเป็นที่ปรึกษาและเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มักได้รับความนิยมมากกว่าผู้นำแบบเผด็จการ สำหรับด้านภาวะผู้นำที่ประชาชนต้องการนั้น โดยเฉพาะความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ วิสัยทัศน์กว้างไกล และทักษะการสื่อสารที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hesmert และ Vogel (2024) ที่พบว่าความเชื่อเกี่ยวกับลักษณะผู้นำในอุดมคติมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ตามและความผูกพันในการทำงาน แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นำกับประชาชน

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลีอำเภอตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยการรับรู้เรื่องหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองและปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่ ไม่ส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติ ยกเว้นอาชีพที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของพลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์ และจิตาภา ธิรศิริกุล (2565) และงานวิจัยของอรณิชา ทศตา และคณะ (2558) ที่พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา และอาชีพ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับระดับทัศนคติ ความแตกต่างนี้อธิบายได้จากลักษณะบริบทของพื้นที่ตำบลสมอพลีที่เป็นชุมชนท้องถิ่นที่มีความเป็นเนื้อเดียวกันสูง โดยประชาชนส่วนใหญ่มีการตั้งถิ่นฐานในพื้นที่มาเป็นเวลานานเกินกว่า 30 ปีขึ้นไป สะท้อนถึงลักษณะของชุมชนดั้งเดิมที่มีความมั่นคงทางถิ่นฐานและมีความผูกพันกับพื้นที่สูง ทำให้ประชาชนข้ามกลุ่มต่างๆ มีค่านิยมและความคาดหวังต่อผู้นำที่ใกล้เคียงกัน โดยเฉพาะในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นคุณค่าพื้นฐานที่สังคมไทยยึดถือร่วมกัน นอกจากนี้ พื้นที่ถึงชนบทอาจมีความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมน้อยกว่าพื้นที่เมืองใหญ่ ทำให้ประชาชนมีมุมมองที่สอดคล้องกันมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การที่อาชีพส่งผลต่อความต้องการผู้นำนั้นเป็นประเด็นที่น่าสนใจ โดยกลุ่มรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือแม่บ้าน/พ่อบ้าน และพนักงานบริษัทเอกชน ขณะที่นักเรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ

อรณิชชา ทศดา และคณะ (2558) ที่พบว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้างทั่วไป และค้าขายมีความคาดหวังสูงกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มข้าราชการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบราชการและหลักธรรมาภิบาลมากกว่า จึงมีความคาดหวังที่สูงขึ้น ส่วนกลุ่มนักเรียน/นักศึกษาที่มีความคาดหวังต่ำที่สุดอาจเป็นเพราะยังมีประสบการณ์ในการติดต่อกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นน้อย หรือยังไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นมากนัก อีกประเด็นที่สำคัญคือ การที่ปัจจัยการรับรู้เกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองและการปกครองและปัจจัยทางการเมืองส่งผลต่อความต้องการผู้นำในอุดมคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Epitropaki et al. (2024) ที่พบว่า ภาพลักษณ์ผู้นำในอุดมคติสามารถเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์ทางการเมืองและการรับรู้ความถูกต้องของผลการเลือกตั้ง แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญที่หล่อหลอมความคาดหวังต่อผู้นำ การที่ประชาชนที่มีการรับรู้สูงเกี่ยวกับหลักคุณธรรมจริยธรรมมีความคาดหวังต่อผู้นำสูงขึ้นนั้น สะท้อนถึงความสำคัญของการให้ความรู้และสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลและคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น ย่อมสามารถประเมินและคาดหวังคุณภาพของผู้นำได้ชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับปัจจัยทางการเมือง ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงหรือสนใจติดตามกิจการบ้านเมืองมากมีความคาดหวังต่อผู้นำสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนะแนวทางรูปแบบการพัฒนาผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมือง ปกครอง จากผลการศึกษาสามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาผู้นำในอุดมคติได้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การเสนอให้ผู้นำท้องถิ่นเสริมสร้างและรักษาความซื่อสัตย์สุจริต แสดงความเสียสละ รับผิดชอบ และเป็นแบบอย่างที่ดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงศ์ ศุภเกษม (2566) ที่พบว่าลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพชีวิตในการทำงาน แสดงให้เห็นว่าคุณธรรมจริยธรรมของผู้นำไม่เพียงสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลต่อการทำงานขององค์กรด้วย

ด้านการพัฒนาตามกลุ่มเป้าหมายที่เสนอให้ผู้นำให้ความสำคัญกับทุกกลุ่มอาชีพอย่างเท่าเทียม โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรและกลุ่มผู้สูงอายุ นั้น สะท้อนถึงความเข้าใจในบริบทของชุมชนที่มีความหลากหลาย แม้ว่าโดยรวมแล้วปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่จะไม่ส่งผลต่อความต้องการ แต่การให้บริการและการพัฒนาที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มยังคงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Berry (2020) ที่เน้นความสำคัญของความเข้าใจความหลากหลายและการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ

สุดท้าย ด้านการสร้างควมไว้วางใจและความชอบธรรมที่เสนอให้ผู้นำแสดงพฤติกรรมที่สร้างความเชื่อมั่น ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม และรับฟังความคิดเห็นของประชาชนนั้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของคารุณี หะยีมะเต็ง และคณะ (2566) ที่เน้นความสำคัญของการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในพื้นที่ และงานวิจัยของศิริทรัพย์ สังคะพันธ์ และพรเดช เสมานู (2566) ที่แนะนำให้ผู้นำสร้างความสามัคคีในชุมชนเพื่อบริการประชาชนอย่างเท่าเทียม

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้

1. การส่งเสริมกิจกรรมร่วมกันของประชาชน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติมีความแตกต่างกันตามอาชีพ ดังนั้น ควรจัดให้มีกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ หรือกิจกรรมร่วมมืออื่น ๆ ที่ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างประชาชนแต่ละกลุ่มอาชีพ เพื่อให้เกิดการสื่อสารที่ชัดเจนและความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในงานบริหารจัดการท้องถิ่น

2. การให้ความสำคัญกับความแตกต่างของกลุ่มประชาชนและผู้บริหาร กล่าวคือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับความแตกต่างของประชาชนในแง่ของอาชีพ การรับรู้ทางคุณธรรม จริยธรรม และปัจจัยทางการเมือง โดยควรเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละกลุ่มได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรมอบหมายงานให้ชัดเจน มีลักษณะงานที่เข้าใจง่าย และสอดคล้องกับความสามารถของประชาชนแต่ละกลุ่ม เพื่อสร้างความพึงพอใจและเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน

3. การพัฒนาระบบการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ กล่าวคือ ควรพัฒนาระบบการสื่อสารระหว่างผู้บริหารและประชาชนให้มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดเวทีประชาคม การใช้สื่อออนไลน์ หรือช่องทางประชาสัมพันธ์อื่น ๆ เพื่อสื่อสารข้อมูลและนโยบายของผู้นำอย่างชัดเจน และประชาชนสามารถมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นได้ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและความพึงพอใจต่อผู้นำ

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การขยายขอบเขตงานวิจัย สำหรับการวิจัยในอนาคต ควรขยายขอบเขตไปยังหน่วยงานอื่น ๆ ของท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายและสามารถนำผลการวิเคราะห์มาเป็นตัวแทนของประชากรได้ดียิ่งขึ้น

2. การใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลที่หลากหลาย หากมีระยะเวลาและทรัพยากรเพียงพอ ควรใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อ

เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพิ่มเติม ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรม ความต้องการ และความคาดหวังของประชาชนได้อย่างลึกซึ้งและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

3. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงลึกเพิ่มเติม การวิจัยในอนาคตอาจนำปัจจัยอื่น ๆ เช่น วัฒนธรรมองค์กร การรับรู้ต่อกฎหมายท้องถิ่น หรือการมีส่วนร่วมทางสังคม มาวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการผู้นำในอุดมคติ เพื่อให้ผลการวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนนโยบายและพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). มาตรฐานการบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. https://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/eb051150.pdf
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). ข้อมูลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. <http://local.moi.go.th/2009/pdf/localupdate281062.pdf>
- โกวิทย์ กังสนันท์. (ม.ป.ป.). *จริยธรรมของการบริหารภาครัฐแนวใหม่*. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://surl.li/kqejis>
- จันทนา สุทธิจาริ. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเมืองการปกครองของไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน. วิ.เจ.พรินเตอร์.
- คารุณี หะยิมะเต็ง โรสดา สาและ ช่อครุดดิน มะอิกะและอิทธิชัย สีคำ. (2566). ทศนคติของประชาชนต่อคุณลักษณะด้านภาวะผู้นำของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาซ่อง อำเภอรามัน จังหวัดยะลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 14, 828-842. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ทศวรรณ วิทยาคม. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: ศึกษากรณีบ้านโป่งกลาง ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี [ปัญหาพิเศษ, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- ทิพาพร พิมพิสุทธ์. (2521). พัฒนาการทางการเมือง. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นามไก่อ๋ อันมัน. (2546). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านฉาง [ปัญหาพิเศษ, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- นันทิยา ดวงภูมิเมศ. (ออนไลน์). ผู้นำชุมชนกับบทบาทของผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการสร้างชุมชนรู้เท่าทันสื่อ. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2568. จาก <https://lc.mahidol.ac.th/research-matter/researchmatter-nuntiya-dp-leader/>
- นิสาร์ชต์ นิลสว่าง. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของราษฎรต่อการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชายเลนในท้องที่บ้านเปรีดใน จังหวัดตราด [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี].
- พลอยไพลิน ต้นเจริญพงศ์ และ จิดาภา ธีรศิริกุล. (2565). ทศนคติของประชาชนต่อภาวะผู้นำทางการเมืองของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.

- พระครูปริยัติคุณาวุธ. (2565). ภาวะผู้นำแนวพุทธ : ในยุคการเปลี่ยนแปลง. วารสารมหาจุฬา
 วิชาการ, 9(3), 346-361.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2544). หลักพรหมวิหาร 4. มูลนิธิธรรมะปฏิบัติ.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). ทศพิธราชธรรม. มูลนิธิธรรมะปฏิบัติ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2549). หลักราชสังคหวัตถุ 4. มูลนิธิธรรมะปฏิบัติ.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2553). หลักสัปปริสธรรม 7. มูลนิธิธรรมะปฏิบัติ.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.
 2542. (2542, 18 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 116, ตอนที่ 106 ก, หน้า 1-24.
- วัชรพงศ์ สุขเกษม. (2566). คุณลักษณะของผู้นำที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงานของ
 ผู้ปฏิบัติงานในเทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์รัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วัลลภ รัฐจิตตานนท์. (ม.ป.ป.). การหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย: มายาคติในการใช้
 สูตรของ ทาโร ยามาเน และเกรจซี-มอร์แกน. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2568.
 จาก <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/kupsrj/article/download/236119/162075/>
- วิชัย ต้นศิริ. (2547). บุคลิกภาพประชาธิปไตย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิชัย ปิ่นกระจัน. (2550). เหตุผลของประชาชนในการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัด
 จันทบุรี พ.ศ. 2549: กรณีการเลือกตั้ง ส.ว. ในวันที่ 19 เมษายน 2549 [ปัญหาพิเศษ, รัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา].
- วิลาศ พร้อมเพรียง. (2548). การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน [วิทยานิพนธ์
 ศีษาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพ
 พรรณี.
- วิไลวรรณ ลายถมยา. (2554, ธันวาคม 13). แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรม
 จรรยาบรรณวิชาชีพผู้บริหาร. <http://www.kunnaphuk.multiply.com/journal/item/5>
- ศักดิ์ นพสิทธิ์. (2542). ปัจจัยที่มีต่อการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดระยอง [ปัญหาพิเศษรัฐ
 ประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศักดิ์ไทย สุทธิจิบรร. (2545). ภาวะผู้นำของคณบดี ในสถาบันราชภัฏ: การแสวงหาและ แนวทางการ
 พัฒนา. สถาบัน ราชภัฏสกลนคร.

- ศิริทรัพย์ สังกะพันธ์ และ พชรเดช เสมานู. (2566). ทศนคติของประชาชนที่มีต่อบทบาทภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงตามหลักสัปปริสธรรม 7 ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งน้อย อำเภอกะทือวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารรัฐศาสตร์สาส์น มหาวิทยาลัยมหาภูมิราช วิทยาลัย*, 2(2), 61-73.
- สนอง เครือมาก. (2537). *คู่มือปฏิบัติการ*. บริษัทเรียนดี จำกัด.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2544). *การเมืองไทยระบบหรือคน : การพัฒนาวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สันต์ชัย รัตนะขวัญ. (2559). *การยุบรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. ฐานข้อมูลการเมืองการ ปกครอง สถาบันพระปกเกล้า.
- สุทธนู ศรีไสย์ และ สุพจน์ บุญพิเศษ. (2547). รายงานการวิจัยเรื่อง *ทัศนะของประชาชนต่อการ เลือกตั้งนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองจันทบุรี*. (คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา) สืบค้นจาก
file:///C:/Users/Administrator/Downloads/Suttanu(chan).pdf
- สุเมธ แสงนิมมล. (2540). *ทำอย่างไรจึงจะเป็นนักบริหารชั้นยอด* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ก.พลพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.). (2566). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน*. สืบค้นจาก <https://www.thaipbs.or.th/now/content/161>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2567). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การ ภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. https://hrd.kmutnb.ac.th/wp-content/uploads/2024/02/2024-02-05_17-06-35_247576-kmutnb_hrd_file.pdf
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2562). *ยุทธศาสตร์ด้านมาตรฐานทางจริยธรรมและการส่งเสริม จริยธรรมภาครัฐ*. สำนักงาน ก.พ.
- ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน). (2566). *ถอดบทเรียนการส่งเสริมการประยุกต์มาตรฐานด้าน คุณธรรมภาครัฐ*. ศูนย์คุณธรรม.
- อรณิชา ทศตา, อนุชา พิมายนอก, สุกัญญา ใจอดทนและ จันทร์จิรา ใจอดทน. (2558). การศึกษา ความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิชาการวิทยาลัยนครราชสีมา*, 3(1), 539-546.

- องค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี. (2567). *สภาพทั่วไป*. สืบค้น 18 กุมภาพันธ์ 2568. จาก
http://www.samorplue.go.th/site/index.php?option=com_content&view=article&id=49&Itemid=55
- Aristotle. (2025). Politics. In E. N. Zalta (Ed.), *The Internet Encyclopedia of Philosophy*.
 Retrieved February 18, 2025, from <https://iep.utm.edu/aristotle-politics/>
- Berry, E. (2020). Leadership in the 21st century – how global is your perspective? British Council. Retrieved February 18, 2025, from
<https://www.britishcouncil.org/research-insight/leadership-21st-century>
- Cooper. (2012). Cooper's Ethical Decision-Making Model and the Concept of Human Rights. *Edufixers*. Retrieved February 18, 2025, from <https://edufixers.com/coopers-ethical-decision-making-model-and-the-concept-of-human-rights/>
- Denhardt, R. B., & Denhardt, J. V. (2003). The new public service: Serving, not steering. *Public Administration Review*, 60(6), 549-559.
- Epitropaki, O., Masters-Waage, T., Bastardo, N., & Narayanan, J. (2024). How elections shape perceptions of ideal leadership. *American Psychologist*, 80(1), 15-32.
<https://doi.org/10.1037/amp0001413>
- Gomez-Mejia, L. R., & Balkin, D. B. (2002). *Management* (3rd ed.). McGraw-Hill/Irwin.
- Hellriegel, D., Jackson, S. E., & Slocum, J. W. Jr. (1998). *Management: A competency-based approach*. South-Western College Publishing.
- Hesmert, L., & Vogel, R. (2024). Following your ideal leader: Implicit public leadership theories, leader–member exchange, and work engagement. *Journal of Applied Communication Research*, 52(4), 457–475. <https://doi.org/10.1177/00910260241249146>
- Khamzina, Z., Buribayev, Y., & Tileubergenov, Y. (2025). Institutionalizing integrity: rethinking ethical and cultural standards in Kazakhstan's civil service. *Frontiers in Political Science*, 7, Article 1573608. <https://doi.org/10.3389/fpos.2025.1573608>
- Locke, J. (1690). Two treatises of government. Retrieved from
<https://wp.stu.ca/worldhistory/wp-content/uploads/sites/4/2015/07/John-Locke-Two-Treatises-on-Civil-Government.pdf>

McLeod, S. (2025). Maslow's Hierarchy of Needs. *Simply Psychology*.

Retrieved February 18, 2025, from <https://www.simplypsychology.org/maslow.html>

Osborne, D., & Gaebler, T. (1992). *Reinventing government: How the entrepreneurial spirit is transforming the public sector*. Addison-Wesley.

The Collector. (2022, August 6). Plato's Republic: Who are the philosopher kings? *The*

Collector. <https://www.thecollector.com/who-are-the-philosopher-kings-plato-republic/>

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง "ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี"

คำชี้แจง: แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลี ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะถูกเก็บเป็นความลับและนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการเมืองการปกครอง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางการเมืองการปกครอง

ส่วนที่ 4 ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

เพศ □ 1) ชาย □ 2) หญิง □ 3) อื่น ๆ (โปรดระบุ)

อายุ □ 1) 18 - 30 ปี □ 2) 31 - 40 ปี □ 3) 41 - 50 ปี

□ 4) 51 - 60 ปี □ 5) 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา □ 1) ต่ำกว่าประถมศึกษา □ 2) ประถมศึกษา

□ 3) มัธยมศึกษาตอนต้น □ 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

□ 5) อนุปริญญา/ปวส. □ 6) ปริญญาตรี

□ 7) สูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ □ 1) เกษตรกร □ 2) รับจ้างทั่วไป □ 3) ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

□ 4) พนักงานบริษัทเอกชน □ 5) นักเรียน/นักศึกษา □ 6) แม่บ้าน/พ่อบ้าน

□ 7) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ □ 8) อื่นๆ (โปรดระบุ) _____

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน □ 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท □ 2) 10,001 - 15,000 บาท

□ 3) 15,001 - 20,000 บาท □ 4) 20,001 - 30,000 บาท

☐ 5) 30,001 บาทขึ้นไป

ระยะเวลาที่อาศัยในตำบลสมอพลือ

☐ 1) น้อยกว่า 5 ปี

☐ 2) 5 - 10 ปี

☐ 3) 11 - 20 ปี

☐ 4) 21 - 30 ปี

☐ 5) มากกว่า 30 ปี

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับหลักคุณธรรม จริยธรรมทางการปกครอง

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับการรับรู้ของท่านมากที่สุด

โดย 1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

2.1 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักนิติธรรม (การปกครองโดยยึดหลักกฎหมาย)					
2	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักคุณธรรม (การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม)					
3	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบได้)					
4	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการมีส่วนร่วม (การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร)					
5	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความรับผิดชอบ (การตระหนักในสิทธิและหน้าที่)					
6	ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักความคุ้มค่า (การบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด)					

2.2 การรับรู้เกี่ยวกับคุณธรรมของผู้นำ

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความซื่อสัตย์สุจริต					
2	ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความเสียสละเพื่อส่วนรวม					
3	ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่					
4	ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ					
5	ท่านเชื่อว่าผู้นำที่ดีควรมีความมีวินัยและเป็นแบบอย่างที่ดี					

2.3 การรับรู้เกี่ยวกับจริยธรรมทางการเมือง

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน					
2	ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ					
3	ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรหลีกเลี่ยงการกระทำที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อตำแหน่งหน้าที่					
4	ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างตรงไปตรงมา					
5	ท่านเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองควรรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					

ส่วนที่ 3 ปัจจัยทางการเมืองการปกครอง

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดย

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

3.1 การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอ					
2	ท่านเข้าร่วมการประชุมประชาคมหมู่บ้าน/ตำบล					
3	ท่านแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมหรือเวทีสาธารณะ					
4	ท่านติดตามการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหารท้องถิ่น					

3.2 การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานของ อบต. ได้					
2	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการพัฒนาท้องถิ่น					
3	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการใช้งบประมาณของ อบต.					
4	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน					
5	ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย					

3.3 ความสนใจกิจการบ้านเมือง

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านสนใจติดตามข่าวสารการเมืองในระดับท้องถิ่น					
2	ท่านสนใจติดตามนโยบายการพัฒนาท้องถิ่น					
3	ท่านสนใจติดตามการทำงานของนายก อบต.					
4	ท่านสนใจติดตามผลการดำเนินงานของ อบต.					
5	ท่านสนใจแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น					

3.4 ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

ข้อ	ประเด็น	ระดับการรับรู้				
		1	2	3	4	5
1	ท่านมีประสิทธิภาพในการติดต่อขอรับบริการจาก อบต.					
2	ท่านมีประสิทธิภาพในการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดโดย อบต.					
3	ท่านมีประสิทธิภาพในการร้องเรียนหรือเสนอความคิดเห็นต่อ อบต.					
4	ท่านมีประสิทธิภาพในการได้รับความช่วยเหลือจาก อบต.					
5	ท่านมีประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกับ อบต.					

ส่วนที่ 4 ความต้องการของประชาชนต่อผู้นำในอุดมคติตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครอง

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการของท่านมากที่สุด โดย

1 = น้อยที่สุด, 2 = น้อย, 3 = ปานกลาง, 4 = มาก, 5 = มากที่สุด

4.1 ด้านหลักคุณธรรม

ข้อ	ประเด็น	ระดับความต้องการ				
		1	2	3	4	5
1	ท่านต้องการผู้นำที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ทุจริตคอร์รัปชัน					
2	ท่านต้องการผู้นำที่มีความเสียสละ มุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน					
3	ท่านต้องการผู้นำที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และต่อประชาชน					
4	ท่านต้องการผู้นำที่มีความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ					
5	ท่านต้องการผู้นำที่มีความมีวินัย และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน					

4.2 ด้านหลักธรรมาภิบาล

ข้อ	ประเด็น	ระดับความต้องการ				
		1	2	3	4	5
1	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักนิติธรรม (การปกครองโดยใช้กฎหมาย)					
2	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรม (การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม)					
3	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความโปร่งใส (การเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบได้)					
4	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักการมีส่วนร่วม (การให้ประชาชนมีส่วนร่วม)					

ข้อ	ประเด็น	ระดับความต้องการ				
		1	2	3	4	5
5	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความรับผิดชอบ (พร้อมรับผิดชอบในการกระทำ)					
6	ท่านต้องการผู้นำที่บริหารงานโดยยึดหลักความคุ้มค่า (ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด)					

4.3 ด้านภาวะผู้นำ

ข้อ	ประเด็น	ระดับความต้องการ				
		1	2	3	4	5
1	ท่านต้องการผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล					
2	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการตัดสินใจอย่างรอบคอบ					
3	ท่านต้องการผู้นำที่มีทักษะการสื่อสารที่ดี					
4	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ					
5	ท่านต้องการผู้นำที่สามารถสร้างแรงจูงใจและความสามัคคีในชุมชน					

4.4 ด้านการบริหารจัดการ

ข้อ	ประเด็น	ระดับความต้องการ				
		1	2	3	4	5
1	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น					
2	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการจัดการงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ					
3	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาบุคลากร					
4	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึง					

5	ท่านต้องการผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน					
---	---	--	--	--	--	--

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

คำชี้แจง: โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ท่านมีต่อลักษณะของผู้นำในอุดมคติ
ตามหลักคุณธรรม จริยธรรมการปกครองของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลสมอพลือ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวกัญญา รัตนกนกโชติ
วันเดือนปีเกิด	11 มิถุนายน 2519
ประวัติการศึกษา	ปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง มหาวิทยาลัยสยาม
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	เจ้าของธุรกิจ
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 87 ซอยรังสิต-นครนายก 27 ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี

